XXX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2020.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK SZÖVETSÉGE – KÓTA LAPJA

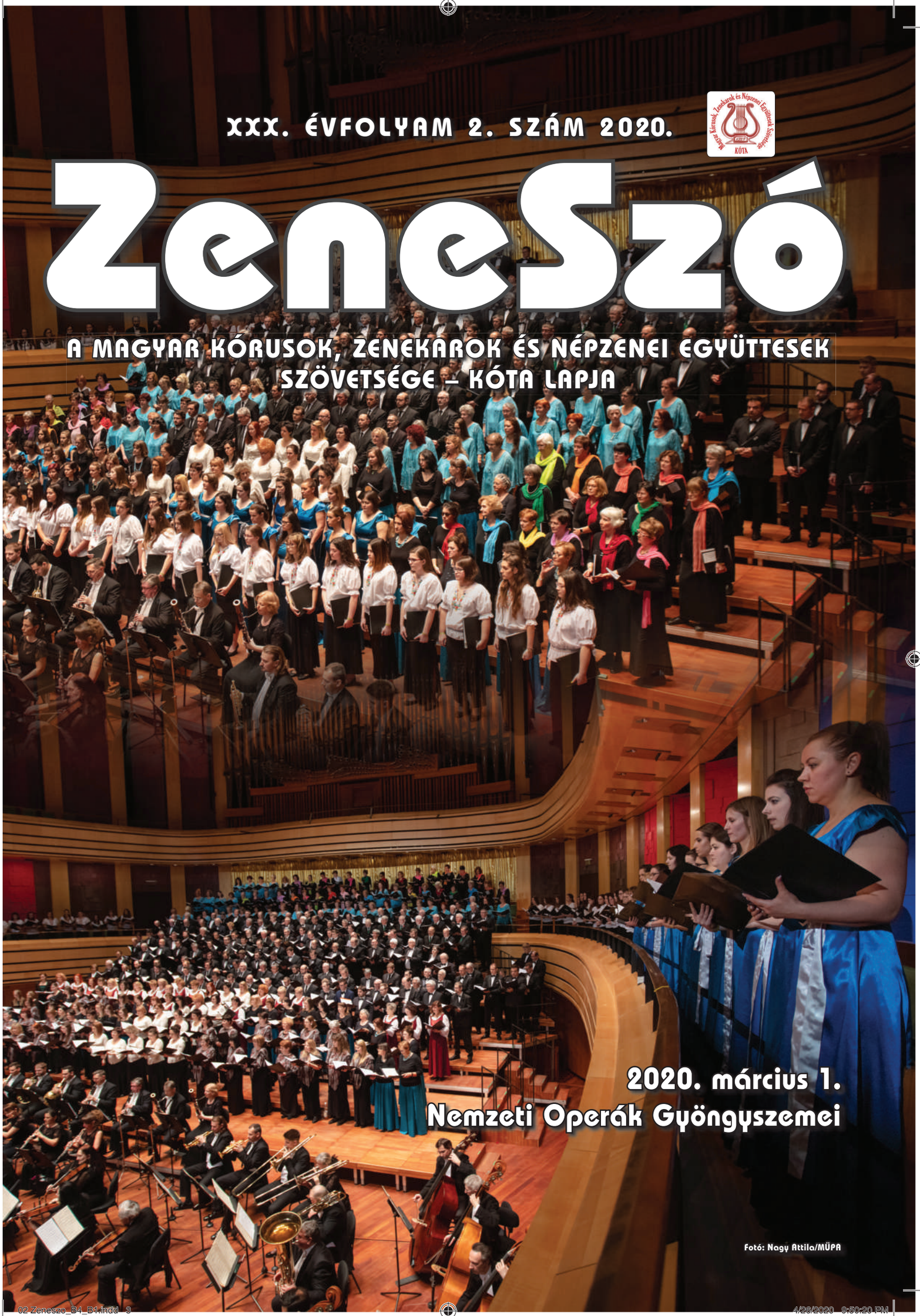

2020. március 1.
Nemzeti Operák Gyöngyszemei

Fotó: Nagy Attila/MÜPA

02_Zeneszo_B4_B1.indd 3 4/23/2020 9:50:20 PM

Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

2020. március 1. vasárnap 18:00

NEMZETI OPERÁK GYÖNGYSZEMEI

Műsor

1. Verdi: Nabucco - Nyitány
2. Verdi: Nabucco - Szabadságkórus
3. Smetana: Az eladott menyasszony - nyitókórus
4. Bizet: Carmen - Gyermekkatonák kara
5. Erkel: Bánk bán - Petúr bán áriája (Bordal)
6. Erkel: Hunyadi László - Palotás
7. Erkel: Bánk bán - az I. felvonás finálé
8. Verdi: Macbeth - Nyitány
9. Verdi: Macbeth - Boszorkányok kara
10. Verdi: Macbeth - Gyilkosok kara
11. Verdi: A lombardok - A kereszteslovagok kórusa
12. Verdi: A trubadúr - Cigánykórus
13. Verdi: A trubadúr - Máglyaária
14. Verdi: Aida - Bevonulási induló, győzelmi kórus és balettzene

---- Szünet ----

Közreműködők

- **Horti Lilla** szoprán (7), **Gál Erika** alt (7,13), **Szappanos Tibor** tenor (7), **Szegedi Csaba** bariton (5, 7)
- **MÁV Szimfonikus Zenekar**
- **Kodály Kórus Debrecen** / karigazgató: **Szabó Sipos Máté**

valamint:

- **Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Zoltán Kórusa** / karigazgató: **B. Horváth Andrea** - (2, 9, 14)
- **Magnificat Leánykar** / karigazgató: **Szebellédi Valéria** - (2, 9, 14)
- **Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium Bartók Béla Leánykara** / karigazgatók: **Kertész Attila, Rózsa Bernadett** - (2, 9, 14)
- **Budapesti Vándor Kórus** / karigazgató: **Németh Zsuzsanna** - (2, 3, 5, 7, 11, 12, 14)
- **Dunaújvárosi Vegyeskar** / karigazgatók: **Könyves Ágnes, Kurucz Gergely** - (2, 11, 12, 14)
- **Törökbálinti Cantabile Kórus** / karigazgató: **Vékey Marianna** - (2, 3, 5, 7, 14)
- **VME Vass Lajos Kórus** / karigazgatók: **Bárd Judit, Szűcs Dániel** - (2, 3, 5, 7, 14)
- **Padragi Bányász Férfikórus** / karigazgató: **Kanyárné Grünvald Petra** - (2, 10, 14)
- **Pécsi Bartók Béla Férfikar** / karigazgató: **Lakner Tamás** - (2, 10, 14)
- **Tungsram Kodály Zoltán Férfikar** / karigazgató: **Pálinkás Péter** - (2, 10, 14)
- **Hunyadi Nagykórus** / karigazgató: **Igaliné Büttner Hedvig** - (4)

A népszerű operarészletekből álló gazdag programot Somos Csaba Liszt-díjas karmester, a Nemzeti Énekkar karigazgatója, a KÓTA társelnöke állította össze és vezényli.

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA
EMBERI ERŐFORRÁS TÁMOGATÁSKEZELŐ
müpa Budapest
MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA
Nemzeti Kulturális Alap

02_Zeneszo_B4_B1.indd 2 4/26/2020 9:50:19 PM

2020 – A 2. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: Nemzeti Operák Gyöngyszemei — *Fotó: Nagy Attila/MÜPA*
Hátlap: Nemzeti Operák Gyöngyszemei – Plakát — *Tervező: Baukó Krisztina*

Hangról Hangra az ifjúsági kóruséneklésért (Pribay Borbála, *Rónaszékiné Keresztes Monika*) ..... 3. oldal
Hangról hangra… (*Fehér Anikó*) ..... 4-5. oldal
95 éves a Kaposvári Vikár Béla Kórus (*Ludmány Géza*) ..... 5-6. oldal
Kertész Lajos ünnepi köszöntője 2019. december 16-án (*Kertész Lajos*) ..... 6-7. oldal
Az utolsó nyilvános beszélgetés (*Nagy Márta*) ..... 8. oldal
Beszélgetés a zene egyik mesterével, Párkai Istvánnal (*Saflánszky Sarolta*) ..... 9-10. oldal
II. Óvodapedagógus Kórustalálkozó (*Márkusné Natter-Nád Klára*) ..... 11-12. oldal
XIV. Adventi Kórusfesztivál – Pozsony (*Nagy Márta*) ..... 13. oldal
NépZeneSzó
„…kis pacsirta" – Verus és a népdalok – CD ajánló (*Fehér Anikó*) ..... 14. oldal
„Ha zsíroskenyeret kell ennem, akkor is ezt akarom csinálni…" – CD ajánló (*Fehér Anikó*) ..... 15. oldal
VI. Regionális Kórustalálkozó Jászberényben (*Dr. Kis Katalin*) ..... 16-18. oldal
ZeneSzó 2019 – XXIX. évfolyam cikkjegyzék (*Kovács Mária*) ..... 18-19. oldal

Kitüntetések 2020. március 15-én

A magyar művészet értékeinek gyarapítása érdekében végzett magas szintű, igényes teljesítménye elismeréseként ***Magyarország Kiváló Művésze díjban*** *részesült:*

ZÁBORSZKY KÁLMÁN, Liszt Ferenc-díjas karmester, gordonkaművész, Érdemes Művész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

Kiemelkedő zenei előadóművészeti tevékenysége elismeréseként ***Liszt Ferenc-díjat*** *vehetett át:*

PAD ZOLTÁN, a Magyar Rádió Énekkara vezető karnagya

A kultúra érdekében – hosszabb időn át – művészeti vagy kulturális intézményben, illetve szervezetnél végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként ***Bánffy Miklós-díjban*** *részesült:*

BÁN TEODÓRA, a Szabad Tér Színház és a Budapesti Fesztivál és Turisztikai Központ ügyvezetője
KUCSERA TAMÁS GERGELY, a Magyar Művészeti Akadémia főtitkára.

A miniszterelnök előterjesztésére a köztársasági elnök ***a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje polgári tagozat*** *kitüntetést adományozta:*

A kortárs magyar szerzők műveinek bemutatása terén szerzett érdemei, valamint a Nemzeti Énekkar élén végzett magas színvonalú kórusépítő munkája elismeréseként
SOMOS JÁNOS CSABA Liszt Ferenc-díjas karmester, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Karmester és Karvezető Tanszékének tanára, a Nemzeti Énekkar karigazgatója részére.

A miniszterelnök előterjesztésére a köztársasági elnök ***a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat*** *kitüntetést adományozta:*

Példaértékű elhivatottsággal végzett, több évtizedes zenepedagógusi és karnagyi munkája, valamint kulturális szervezőtevékenysége elismeréseként
HRASCHEK KATALIN zenepedagógus, karnagy, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottságának elnöke részére.

Sok szeretettel gratulálunk!

ZeneSzó
A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA - lapja XXX. évfolyam. HU ISSN 1215-0436
A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára
Tagjai: Kéry Mihály, Kocsis Klára, Ruthner Judith, Vajna Katalin ~ **Főszerkesztő: Vadász Ágnes, +36 30 297 4314**
A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. **A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.**
A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közöltek nem használhatók fel.
Kiadja: A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA. ~ **Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtitkár,** E-mail: aslreklam@gmail.com
A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.
Előállítja: **Poremba Nyomda, 1162 Budapest, Kistelek u. 6/a.**
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.
E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444
Egy példány ára 300,- Ft ~ Előfizetési díj egy évre 3000,- Ft (10 szám)
Nemzeti Kulturális Alap

HANGRÓL HANGRA AZ IFJÚSÁGI KÓRUSÉNEKLÉSÉRT

A Hangról Hangra... az ifjúsági kóruséneklésért program keretében teltházas koncertet szervezett a Müpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - a KÓTA.

A Nemzeti operák gyöngyszemei című hangversenyre 2020. március 1-jén került sor, mintegy nyitányaként az országosan csaknem 100 különböző eseményt összefogó Hangról Hangra programnak. Az est résztvevői között kiváló amatőr énekkarokat hallhatott a közönség a debreceni Kodály Kórus és a MÁV Szimfonikus Zenekar közreműködése mellett: 12 énekkar összesen 400 énekese szólaltatta meg a műsor két összkari számául választott Verdi-részletet (a Nabucco Szabadságkórusát és az Aida győzelmi kórusát). A népszerű operarészletekből összeállított gazdag programban *Horti Lilla, Gál Erika, Szappanos Tibor és Szegedi Csaba* énekművészek léptek még színpadra. A koncertműsort *Somos Csaba* Liszt-díjas karmester, a Nemzeti Énekkar karigazgatója, a KÓTA társelnöke állította össze és vezényelte. A megjelenteket *Rónaszékiné Keresztes Monika*, az Emberi Erőforrások Minisztériuma magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztosa köszöntötte. A műsort *Becze Szilvia*, a Bartók Rádió szerkesztő-műsorvezetője konferálta, számos érdekes adattal és történettel egészítve ki a zenei élményt.

„A célunk az, hogy minél többek érdeklődését felkeltsük, hiszen a részvétel egy énekkar munkájában nemcsak zenei élményt ad, hanem lelki táplálék is, és olyan jellemfejlesztő hatása is van, ami manapság felbecsülhetetlen érték." – nyilatkozta a sajtónak *Somos Csaba* karmester úr még a koncert előtt. A közönség nem szűnő tapsát hallva biztosak lehetünk benne, hogy a közreműködők felkészülésbe fektetett munkája sokszorosan megtérült, és sikerült elérni a célt.

Pribay Borbála

Rónaszékiné Keresztes Monika, az EMMI magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztosa ünnepi köszöntője:

Szeretettel és tisztelettel köszöntök Mindenkit, aki részese a ma esti kórus és hangszer élménynek, mely örömteli, ünnepi pillanata a magyar zenei nevelésnek!

Az élet célját az Úristen adja, nevelési célt nekünk nem kell külön kitalálni. Nekünk a talajt kell alá felszántani, előkészíteni, a szíveket megszólítani, ráébreszteni egy gyermeket arra, hogy milyen nagyra hivatott. Hogy őt az Úristen szereti, hogy ő értékes. A nevelés, a pedagógia tehát: szeretettel átitatott, alázatos, de értő és segítő szolgálata az emberi növekedésnek.

E gondolatok jegyében vagyunk ma itt, személyes boldogságot is jelent számomra, ennyi énekelni vágyó gyermek és fiatal között lenni. Még el sem kezdődött a ma esti hangverseny, de már tudom, hogy e néhány óra alatt minimum 5 vonal mentén, sok jó és szép dolog fog megtörténni velünk:

1. Mindenekelőtt a találkozás, a közösségi együttlét öröme.
2. Másodsorban, mindez az éneklésben, az ember legősibb, legspontánabb megnyilvánulásában, mely a legintenzívebben hat ránk.
3. A harmadik vonalon ígérem minden résztvevőnek, beleértve a hallgatóságot, a közönséget is, a zenén keresztül, edzésben lesz az agyműködése, rendeződik mindkét agyfélteke, dolgozik a memóriája.
4. A negyedik vonalon, még a fellépéssel járó izgalmakkal együtt is oldódik majd bennünk a stressz.
5. És végül, mindez nemcsak passzív oldás, hanem a nemzeti operák gyöngyszemeit énekelve, játszva, befogadva, orvosi értelemben is jó szívvel, boldogsággal feltöltve térhetünk majd haza, mert ez Kodály Zoltán filozófiájának és életművének lényege. A jó érzésre, jó hangulatra vágyás, akár a művészetek eszközével, minden ember alapigénye lehet.

De azon zeneművek hallgatása, interpretálása, melyek alkotóik biztos nemzeti identitástudatát hordozva váltak igazán időtálló klasszikusokká, minőségi élményt adnak számunkra, nemcsak az érzékeket, hanem az értelmet és a lelket is felemelik.

A felcsendülő zeneművek szerzői közül pl. Bedrich Smetana cseh zeneszerzőre, hazájában sokan a cseh zene atyjaként tekintenek.

Georges Bizet – A francia opera legeredetibb egyénisége. Giuseppe Verdi – az operairodalom egyik legnagyobb zeneszerzője, művészetével megteremtette az olasz romantikus nagyoperát.

Magyar szívünkhöz legközelebb álló Erkel Ferenc nevéhez fűződik, nemzeti imádságunk, a Himnusz mellett, a magyar nemzeti opera megteremtése. Maga Kodály Zoltán így nyilatkozott róla:

„Kevés olyan szerző van a magyar zeneirodalomban, aki nem tetszelgős, könnyed, a nép kívánsága szerint formált dallamokkal lett a nép körében közkedvelt – dallamai összefüggő, nagyobb koncepció mentén születtek és többnyire az operához kötődnek olasz mintára, mégis emelkedett hangvételük, magas igényszintjük a magyar nép ajkán is értékként, nemesítően szólalnak meg."

Így hát, nem is kell mást tennünk ma este! Csak bízzuk rá magunkat az említett 5 vonal harmóniát teremtő rendszerére, és engedjük hatni magunkra, Hangról-Hangra – a muzsikáló, értékes gyöngyszemeket!!!

Szívből kívánok a szervezést vállaló KÓTA és mindannyiunk számára nagyon szép és maradandó élményt, fejlődő magyar kóruskultúrát, Prof. Dr. Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztere, Maruzsa Zoltán, a Köznevelésért Felelős Államtitkár, és jómagam nevében is.

Rónaszékiné Keresztes Monika

HANGRÓL HANGRA…

„Az éneklés szebbé teszi az életet, az éneklők másokét is."

(Kodály Zoltán)

„Aki nem tud énekelni: bizony nagyon szegény ember, még ha tele van is forintokkal a ládája. Kodály és Bartók feltarisznyált bennünket énekkel ezer esztendőre. Otthon amidőn valamelyikünk hosszú és magányos útra indult, öregeink azt kérdezték: Jól felöltöztél-e? Botod van-e? Hát éneket viszel-e magaddal? Vagyis védelmet a sötétség s az úti veszedelmek ellen."

(Sütő András)

Az éneklés az egyik legtermészetesebb emberi tevékenység. A gyermeket kezében tartó nő és a hosszú időt együtt töltő társaság egyaránt dalra fakad, ha békén hagyják őket.

Miért is jó énekelni? Miért akasztanak dallamot az ehhez értők az egyébként is maradandó és szívhez szóló szövegekre, versekre? Nehéz a válasz. A zene, különösen ha bármilyen külső segítség, eszköz nélkül hozzuk létre, lehet, hogy valami többet tud sokminden másnál.

Ezt bizonyítja az a tény, hogy Magyarországon mintegy 100.000 ember énekel önként, fizetség nélkül, rendszeresen többedmagával. Ez bizony 1 %-a a teljes magyar lakosságnak. És ennyi a tagsága a regisztrált amatőr kórusoknak és népdalköröknek. Ha csak a népdalköröket (asszonykórus, pávakör) nézzük, minden harmadik településen van egy belőlük, és ők valamennyien a hagyományt őrzik, talán tovább is adják.

A közös éneklés intézményesülésének régi hagyományai vannak. Magyarországon az 1840-es évektől részben kapcsolódva a régi kollégiumi énekkarok hagyományaihoz, részben a német dalegyletek formáihoz, számos városban alakultak dalárdák. 1867-ben Ábrányi Kornél zeneszerző, zongoraművész, zenepedagógus kezdeményezésével jött létre az Országos Magyar Daláregyesület, amelynek 1888-ig Ábrányi vezértitkára is volt. Első országos karnagya pedig Himnuszunk zeneszerzője, Erkel Ferenc lett. Ezen éneklő csoportok, azaz a dalárdák hatására alakultak aztán meg a gyári munkásénekkarok a 20. szd. elején. Az új magyar kórusirodalom létrejöttének és virágzásának hatására, és nem utolsó sorban Kodály Zoltán kezdeményezésére a férfi tagokból álló dalárdák lassanként vegyeskarokká alakultak, szintén öntevékeny formában.

Később a Magyar Dalos Egyesületek Országos Szövetsége (1949), és a vele egykorú Magyar Dolgozók Énekkarainak Országos Szövetsége (mint jogelődök) nyomán megalakult (és egy ideig vele párhuzamosan működött) a Bartók Béla Szövetség 1945-1951-ig. Ezen jogelődök nyomán alakult meg 1970-ben immár komoly célokkal a Kórusok Országos Tanácsa Dr. Kiss Kálmán elnökletével. A szervezet hangzatos (betűszó) neve (KÓTA) ma is használatos, igaz, 1990-ben alaposan átalakult és néhány éve felvette a ma is regnáló Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége nevet.

A KÓTA tehát kulturális és művelődési feladatokat ellátó szakmai szövetség, a legnagyobb kórus- és népzenei adatbázissal rendelkező közhasznú társaság, amely a kultúráért felelős minisztérium szakmai tanácsadó szervezete is egyúttal. A teljes magyar nyelvterület gyermek, ifjúsági és felnőtt énekkarait, amatőr zenekarait és népzenei együtteseit állandó szakmai tanácsokkal látja el, minősítőket és találkozókat szervezve folyamatos zenei naprakészségben tartja nagyszámú (közel 100.000-es) tagságát. Folyóiratot ad ki ZeneSzó címmel, CD-ket jelentet meg. Az 1934-ben szárba szökő Éneklő Ifjúság mozgalom (melynek elindítója Bárdos Lajos és kortársai, elsősorban Kerényi György nevéhez kapcsolódó Magyar Kórus kiadóvállalat) céljainak továbbvivője, utódja.

2015-ben a KÓTA is fontos résztvevője volt annak a szakmai grémiumnak, amely munkálkodik a Mindennapos éneklés c. projekten. Ennek a kezdeményezésnek a célja az, hogy az iskolások a lelküket is pallérozzák egy kicsit, ráadásul minden nap – egy-egy ének eldalolásával. Az együttműködés keretében elkészült a KÓTA által összeállított és a tagok által véleményezett énekgyűjtemény, melynek kiadása attól függ, hogy rendelkezésre áll-e a forrás. A kiadvány elkészítésében igen nagy részt vállalt a KÓTA jelenlegi elnöke, a Liszt-díjas karnagy, Mindszenty Zsuzsánna.

Nemrégiben a KÓTA megbízást kapott az EMMI Köznevelésért Felelős Államtitkárságától, hogy hozzon létre egy sokszínű, értékvédő programot. A cél eléréséhez a költségvetésből 100 millió forintos keretösszeget kapott a kórusszövetség, amellyel felvállalta, hogy küldetésével összhangban számos rendezvény összehangolt megszervezésével Magyarország művészeti, szellemi és emberi fejlődését fogja elősegíteni 2019. novemberétől 2020. június 30-ig. (Járvány miatt meghosszabbítva 2021. június 30-ig. -szerk-) Ezalatt az idő alatt 19 megye 36 településen, összesen 69 helyszínen lesznek szívet-lelket melengető, közösséget kovácsoló avagy tanító programok.

A legfontosabb események, amelyeket a program során megvalósítanak: Éneklő Ifjúság Szakmai Napok, Éneklő Ifjúság Gálakoncert, Hangverseny a MÜPÁ-ban, Ifjúsági Kórusünnep, Szálljon fel énekünk… de hogyan? – XVI. Magyar Karvezető Konferencia, Hold Fast to Dreams – Ragaszkodj az álmokhoz! – Nemzetközi Zenei Nevelési Konferencia, mintegy félszáz kórustalálkozó, Az „Életet az énekbe!" jelige szerepe Bárdos Lajos és Kardos Pál pedagógiájában - országos továbbképzési nap, Szakmai Nap Ének- és Szolfézstanároknak, Tehetséggondozás Kodály szellemében – To-

vábbképzés, Bárdos Szimpózium – szakmai találkozó és továbbképzés, Karvezető Kurzus, XIV. Kodály Tábor – óvodapedagógusok, énektanárok, karnagyok szakmai találkozója – és sorolhatnánk.

Az eseménysorozat sajtótájékoztatóján *Rónaszékiné Keresztes Monika*, az EMMI magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztosa ezt mondta: *„Környezetünk, a teremtett világ védelme mindig aktuális probléma és egyre sürgetőbb feladata az emberiségnek. Sokszor és sokat beszélünk erről és ez így helyes. Mégis a legfontosabb, hogy értő és érző módon cselekedjünk, mindenki a saját területén. A teremtésben, mi emberek, alkotótársak lettünk, jó, ha ezzel tisztában vagyunk. Csak akkor védhetjük helyesen földi otthonunkat, ha nem csak magunk, hanem egymás számára dolgozunk érte... A személyiségnek ... a belső harmóniáját adja a művészet, azon belül is, semmivel sem pótolható módon a klasszikus zene, és ez a biológiai mellett, lelki klímavédelem."*

A magyar kórusszövetség, a KÓTA kezében most hatalmas lehetőség van. A múltja a biztosíték: nem fogja eltékozolni.

Fehér Anikó

A KAPOSVÁRI VIKÁR BÉLA VEGYESKAR 95 ÉVES JUBILEUMÁT ÜNNEPELTE FEBRUÁR 15-ÉN

Kilencvenöt év minden aktívan működő együttes életében jelentős. Nem állapot, hanem érdem; méghozzá a tagok érdeme s mindazoké, akik képesek tenni a kórus mindenkori jelenéért és jövőjéért. A jeles alkalom szervezésében, rendezésében igyekezett kivenni részét a kórus tagsága mellett mindenki, akinek szívügye a vegyeskar sorsa. A rendezvény fővédnökségét Szita Károly, Kaposvár Megyei Jogú Város polgármestere vállalta.

Kaposváron, Dorottya nap környékén zajlanak hagyományosan a farsangi bálok. Az 1920-as évektől országosan alakuló Iparos Dalkörök mintájára Kaposváron 1924 decemberében született meg az elhatározás, és a farsangi időszakban: 1925. február 7-én léptek először közönség elé. A Dalkör a II. Világháborúig férfikarként működött. Hogy milyen műveket énekeltek, arról nincsenek följegyzéseink, de az akkori Kaposvár zenei élete mintául, egyben ösztönzőleg is hathatott rájuk. Elég, ha Gelléri Emilre gondolunk, akit Tóth Aladár 1936-ban méltatott a Pesti Naplóban, Händel Messiásának kaposvári előadása kapcsán. „A tiszta zenei művelődés mozgalmába immár bekapcsolódik egy iskolai kórus is: a gimnázium 400 tagú vegyeskara, melynek széles látókörű vezetője, Gelléri Emil tanár pompás műsorokkal példázza, miképpen kell a serdülő lelkeket a legjobb muzsikával beoltani félművelt muzsikák fertőző baktériumai ellen."

Az Iparos Dalárda az 1927-es XXI. Országos Dalostalálkozóról, Szegedről, díszes serleggel tért haza; 1934-ben Pécsett ért el első helyezést az Országos Iparos Dalosversenyen. Mindezek alapján feltételezhetjük, hogy az 50-60 fős Dalárda nemcsak „énekelgetni" járt össze, hanem Soltész Emil – zeneiskola igazgató vezetésével – komolyabb alkotásokat is betanulhattak.

A világháborúból sokan nem tértek vissza, de akik túlélték a poklot, folytatni akarták a munkát. 1945 után, Nyakas József tanár urat kérték fel, hogy szervezze újjá az énekkart. A fiatal, ambiciózus karnagy – akinek a Zeneakadémián olyan tanárai voltak, mint Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Ádám Jenő, Gárdonyi Zoltán – nagy lendülettel vett részt Kaposvár kóruséletének alakításában. Álma egy olyan felnőtt vegyeskar volt, mely oratóriumok előadására is alkalmas. 14 évnek kellett eltelnie, mire az általa vezetett (immár) Kisipari Szövetkezetek Férfikara, a Szövetkezeti Leánykórus és a Liszt Ferenc Kamarakórus egyetlen vegyeskarrá állt össze, mint Szövetkezeti Vegyeskar. A Kaposvári Pedagógus Kórussal való egyesülésük után, 1962-ben vették fel Vikár Béla nevét.

Zákányi Zsolt tanár úr 1964-től vállalta az együttes vezetését, és két évvel később, már Országos Minősítőn vettek részt Kőszegen, ahol az akkori legmagasabb: „Arany koszorú" fokozatot érték el. Aki ismerte, tudja, hogy Zákányi tanár úr munkájában a minőség tisztelete első helyen állt, aki a pontosság, a tisztaság, a szép magyar beszéd iránti kérlelhetetlen igényességével kialakította a kórus elhivatottságát a magyar kultúra, ezen belül az énekkari kultúra ápolása és terjesztése iránt.

A rendszeres országos minősítők mellett már 1967-ben lehetőségük volt külföldre utazni. A kórus eddig 49 alkalommal vitte hírünket a világba.

1980-tól indultak a nemzetközi megmérettetések, Llangollennel. A mai napig 21 nemzetközi versenyen és fesztiválon szerepeltek, nem egyszer több kategóriában. Eredményességüket két III., kilenc II. és tizenhárom I. helyezés, valamint két Nagydíj és tizenhét különdíj mutatja.

A Magyar Rádió Kóruspódiumában 13 alkalommal szerepeltek. Megvalósult Nyakas tanár úr álma is, hisz az utóbbi négy évtizedben nem múlt el év, hogy legalább egy oratorikus művet ne szólaltattak volna meg, zenekari kísérettel.

Zákányi tanár úr missziónak nevezte ezt a munkát. Külföldön büszkén, itthon alázattal szolgálni a magyar énekkari kultúrát. Művészi megoldás tekintetében a Vikár Kórus soha nem tett különbséget, hogy a Le Mans-i székesegyházban, vagy a szennai műemlék templomban énekel.

2000 novemberében e szavakkal dedikálta a 75 éves évfordulóra készült kiadványt és adta át a kórus vezetését: „Ludmány Gézának, utódomnak, azzal a reménységgel, hogy tovább ég a fáklya."

A jubileumi rendezvény Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg. A helyszín, az Agóra – Együd Árpád Kulturális Központ volt. Igyekeztek mindenkit elérni – aki korábban énekelt a kórusban – net-en, telefonon, levélben. Kiállítást is rendeztek a fellelhető képekből. Sajnos a helyszűke miatt többen érezhették, hogy pont abból az időszakból van a legkevesebb kép, amikor ő is aktív tag volt.

A jubiláló kórust a **Kodály Zoltán Központi Általános Iskola énekkarai** köszöntötték. A Kicsinyek Kórusát *Pécsiné Hauk Erika* vezényelte. Vikár Béla gyűjtésű népdalok, Kodály Zoltán: Angyalkert című ciklusából a Gyertyajáték, a Kecskejáték, és a Tyúkozás. Kocsár Miklós: a Kórusdalok 5. kötetéből az Arany ágon ül a sármány, és a Kutyatár hangzottak el. A Nagykórus *Varga Anita* irányításával Várnai Ferenc – Babits Mihály: Mindenik embernek, Kodály Zoltán: A csikó, Daróczi Bárdos Tamás: Üszküdárá c. műveit énekelték. Mindkét kart Bothné Vörös Katalin kísérte.

Az est műsor-összeállításánál szempont volt a történetiség és a változatosság: stílusban, karakterben. A **Vikár Béla Kórus** két művel idézte a kezdeti korszakot: Felice Giardini – Vargha Károly: Éljenek a víg nők és Hoppe Rezső – Csokonai Vitéz Mihály: Reményhez.

Ezután *Szita Károly*, Kaposvár Megyei Jogú Város polgármestere köszöntötte az énekkart, majd dicsérő oklevelet adott át.

Nyakas tanár úr emlékére Giovanni Gastoldi: Csónakos éneke hangzott el. A Nemzetközi Versenyeket Claudio Monteverdi: O primavera és Kocsár Miklós: Salve Regina c. alkotásokkal idézték. Ezt követte Kodály Zoltán Weöres Sándor versére írott műve, az Öregek, mely a Magyar Rádió Kóruspódiumában is megszólalt csakúgy, mint egy-egy nagysikerű verseny műsorán. Felidézték a kilenc évtized alatt eltávozottak emlékét is Giuseppe Verdi: Requiemjének egy a'cappella részletével, melyben a szólót *Kozári Alinka* énekelte. A jelenlegi vegyeskar végezetül két népdalfeldolgozást énekelt Enrique Fábrez: Boleras Sevillanas c. művét *Bergovecz Dáviddal*, majd Karai József: Vidám nótáját, melyben közreműködtek a Somogy Táncegyüttes tagjai.

A jelenlévők örömmel fogadták a Kórusok és Zenekarok Szövetsége Díszoklevelét, melyet *Dr. Kerekesné Pytel Anna* adott át.

Végezetül, együtt a volt kórustagokkal, négy mű hangzott el: Michael Praetorius: Csengő hangú ének szól, Kodály Zoltán – Balassi Bálint: Szép könyörgés, Giuseppe Verdi: Rabszolgák kórusa és Bárdos Lajos: Széles a Duna. Zongorán közreműködött: Kardos Kálmán, aki feleségével együtt oroszlánrészt vállalt a Vikár Kórus sikereiből. A nagyszerű élményt, hajnalig tartó beszélgetés tette teljessé.

A jubileumi hangverseny megtekinthető a következő linkre kattintva:

https://www.facebook.com/kaposvarmost/videos/202564150944093/

Források:

Márkus Kata: Kilencven éves Vikár kórus Somogyi Hírlap 2015. február 7.
dr. Kerekesné Pytel Anna: 50 éves a kaposvári Vikár kórus Kaposvár 1975.
Jónás Éva: 75 éves a Kaposvári Vikár Béla Kórus Kaposvár 2000.
Csupor László: Barangolás Kaposvár zenei múltjában Kaposvár 1992.

Ludmány Géza

AZ KERTÉSZ LAJOS ÜNNEPI KÖSZÖNTŐJE

Elhangzott Kodály Zoltán 137. születésnapján a Kodály Emlékmúzeumban, a Magyar Kodály Társaság ünnepi ülésén.

Tisztelt ünneplők, 1882. december 16-ára, Kodály Zoltán születésnapjára emlékezők!

A Magyar Kodály Társaság négy évtizedében több alkalommal mondtam beszédet a zeneszerző születésének, halálának emléknapján, itt a köröndi emléktábla előtt, majd ebben a teremben, valamint a Farkasréti temetőben, a Kossuth Rádióban és természetesen valamikori Tanintézeteimben. Arra már nem gondoltam, hogy magas életkoromban megérem ezt a mostani megtiszteltetést.

Ma már kevesen vagyunk, akik még elmondhatjuk, hogy láttuk az élő Kodályt, emlékezünk hangjára, mozgására, sőt tanítványai voltunk és személyesen is ismertük. S talán még kevesebben, akik a Kodály rendkívüliségének aurájában kapott fényt máig is szívünkben őrizhetjük.

Kodály Zoltán népzene tanárom volt. 1954-ben akadémista éveim utolsó hónapjában Bösendorfer zongoráján – otthonában – előjátszhattam a hét darabból álló ciklust, az op. 11-et. A megbeszélt időpontban tanárommal megjelentünk és a Mester szívélyesen fogadott bennünket. Leültem a hangszer elé, Kodály és tanárom, Antal István mind jobban belemelegedett a beszélgetésbe. Sokszor borsos megjegyzésekkel boncolgatták az illetékes minisztérium és a zene ügyének áldatlan állapotát. Majd a Mester a zongorához, mellém húzta a székét, én elkezdtem játszani. Az egyes darabok után, ha volt Kodálynak valamilyen megjegyzése, az mindig kizárólag a kottában pontosan rögzített kottaképpel volt kapcsolatos: artikuláció, frazeálás, dinamika, ritmus, tempó. Megszívlelendő tanácsa volt, hogy mivel ezek a kompozíciók nagyon közel állnak egymáshoz hangulatban és karakterben, ajánlatos hangversenyen a ciklusból kiemelve csak egyet-kettőt megszólaltatni. Gondolhatják, hogy milyen izgalommal vártam, hogy mit mond a Mester, amikor befejeztem ezt a nagy lélegzetű ciklust. De nem mondott semmit, halálos csend volt. Azt sem mondta, hogy „jól van fiam", vagy „gyakorolja még egy kicsit". Én akkor még nem fogtam fel igazán, hogy a Tanár úr figyelmével lényegre mutató zenei tanácsaival ráütötte játékomra a hitelesség bélyegét. Bírálatot akkor kaptam és a reám helyezett felelősséget még azzal is nyomatékosította, hogy számomra váratlanul megjelent a diploma koncertemen. Végighallgatta műsoromat, melyre a Zeneakadémia nagytermében került sor. Nem is volt olyan hangversenyem azóta, hogy Kodály művet ne játszottam volna. Ha a műsorban nem szerepelt, a ráadásban bizonyára igen.

Elmondhatom, hogy nagy idők tanúja voltam és csodálatos eseményeket élhettem meg. Gondolok azokra a forradalmat megelőző

születésnapi hangversenyekre, amelyekre Kodály Zoltán jelenlétében a Zeneakadémián, vagy az Operában került sor. Ferencsik János a pálcáját fel sem emelte, mi már fennállva Kodályt ünnepeltük. Valami olyan orkán erejű taps, éljenzés robbant ki az elhangzott művek után, amilyen akkor lehetett, amikor Liszt 1839 decemberében eljátszotta saját Rákóczi indulóját. A magyar értelmiség ekkor már a világhírű zeneszerzőt úgy ünnepelte, mint vezéralakját, aki nemzetünk életében irányt mutató lángoszloppá magasodott.

Az Operaházban a Háry János toborzója után az elementáris lelkesedés Kodályt a színpadra kényszerítette. Ahogy fellépett, a huszárok spontán felkapták, s valóban mint egy vezért pajzsra emelték. Abban az eufórikus hangulatban ez természetesnek tűnt nekem is, csak az Opera igazgatója, Tóth Aladár gondolta másként. Beszaladt a színpad közepére és kiszabadította az idős Mestert a lelkes huszárok kezéből az ünnepi vihar szűnni nem akaró tombolásában.

Azután jött 1956 október 23-án a 12 napig tartó csoda. Ádám Jenő tanár úr nekem személyesen mondta, hogy amikor Kodály meghallotta a forradalom kitörésének a hírét – ha jól emlékszem –, a rá jellemző tömörséggel és bölcsességgel így fogalmazott: „Úgy látszik, a száraz nádban még van egy kis nedv".

Ezt követte a véres tragédia, a kegyetlen bosszú és szívünkben a Zrínyi szózatának bátor hangja A „ne bántsd a magyart" lefojtott, fájdalmas jajjá csendesedett.

A következő években három alkalommal már nem volt hagyományos születésnapi koncert. Majd csak 1959-ben, december 18-án, az is valósággal eldugva a Váci utcai Bartók teremben. A műsoron a Tátrai vonósnégyes, Török Erzsi, Palló Imre mellett én, mint szólista szerepeltem. Ezek a személyesen átélt, napsugárban tündöklő, majd árnyékba taszított születésnapi koncertek emlékezetemnek féltve őrzött kincsei, magyar zenénknek, nemzetünknek pedig már történelem.

Ma ismét sötét felhőket kerget történelmünk szele hazánk felé. A globális, szélsőséges liberális ideológia a pénz hatalmával sátáni találékonysággal akarja gyermekeinket, ifjúságunkat megmérgezni. Nagy a veszély. Ezt már felelőtlenség nem tudomásul venni. Kodály Zoltán tudta, fél életét rá is szánta, hogy népünk megmaradásának záloga a gyermek, az iskola, az ősi talajban gyökerező nyelvünk, a néphagyományunk, a reá épülő sajátosan magyar, egyetemes értékű kultúránk.

A Magyar Kodály Társaságnak kedves harcos társaim, ma már nem kopogtatni, hanem szenvedélyesen dörömbölni kell az oktatás, a kultúra, a különböző médiumok illetékes fórumainak az ajtaján. Kodály rendíthetetlen hitével és tanításával, ahogy ő mondta: „a magyarságba nem lehet beleszületni, azt újból és újból meg kell tanulni… olyan kevesen vagyunk, hogy a műveletlenség luxusát egy magyar sem engedheti meg magának". Annak a Kodály Zoltánnak a hitével, akit hat és fél évtizeddel ezelőtt egy ilyen napon úgy ünnepeltünk, mint a XX. század kiemelkedő magyar lángelméi között a legnagyobb magyart.

Annak a Kodálynak ott kell lennie az iskolák tankönyveiben,

nemcsak az ének-zeneiben, hanem a történelem, az irodalom lapjain is. A kodályi szellemnek át kell hatnia a felsőoktatást, különösen a pedagógus hallgatók pályára, hivatásra való felkészítését! Vissza kell szerezni Kodály világhírű zenepedagógiájának a megbecsülését és érvényesítését hazánkban, a népdal, a közösségi éneklés, a hangszeren való játék, a művészi muzsika művelésének és értő, szerető hallgatásának az örömét. A szeretetben meghidegülő társadalmunkban az értékes zene nélkülözhetetlen gyógyír, mert segíti az embernek az emberrel, embernek az Istennel, embernek a hazával való őszinte, bensőséges kapcsolatát.

Amikor felhangzik a Psalmus Hungaricus eget ostromló imádsága, amikor szívünket simogatja a Pünkösdölő varázslatos szépsége, amikor magával ragad a Galántai táncok kódájának fergeteges lendülete, amikor a televízió képernyőjén a „Felszállott a páva" nemes vetélkedőjében megjelennek az éneklő, táncoló, népi hangszereken játszó káprázatos teljesítménnyel szereplő gyermekek, akkor kigyúlnak bennünk a büszkeség és a reménység csillagai. Úgy látszik, „a száraz nádban még mindig van nedv", tehetséges népünkben szabadságvágy és boldog életet kovácsoló akarat. Én hiszem, hogy a Kárpát medencében és a diaszpórában élő magyarságnak, Kodály nemzetének van Istentől kapott küldetése. Ezt a hitet, reménységet az öreg ember alázatával adom át, mint stafétabotot az utánam jövő nemzedékeknek: „*nem sokaság, hanem lélek, szabad nép tesz csuda dolgokat.*" Úgy legyen!

Budapest, 2019. december 16.

Kertész Lajos

Liszt-díjas zongoraművész, református lelkész

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban *(Széchenyi tér 5-9.)*

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában *(Pécs, Szent István tér 17.)*

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben

AZ UTOLSÓ NYILVÁNOS BESZÉLGETÉS

2019. október 21-én mutatta be Szőnyi Erzsébet teljes, majd egy órás portréfilmjét az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozata a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaratermében. A vetítést nemcsak a nagy létszámú érdeklődő, hanem maga a Főszereplő, *Szőnyi Erzsébet* is szemmel láthatóan nagyon élvezte: addig Ő sem láthatta a teljes verziót, mivel a televízió egy rövidebb változatot mutatott be. Csak a portré végén tesz célzást arra, hogy ő „Kodály katonája", s innen ered a riportfilm címe. 2012-ben készült el az az alap, melyet négy évvel később egészített ki a rendező, *Tóth Péter Pál*. Az esemény jelentőségét bizonyítja, hogy a Brigham Young University Magyarországon tartózkodó delegációja a Nemzetközi Kodály Társaság jelenlegi elnöke, *Dr. Jerry L. Jaccard* vezetésével megtisztelte jelenlétével a filmbemutatót. (Szőnyi Erzsébethez fűződő személyes viszonyát bizonyítja, hogy elsőként írt róla életrajzi könyvet az USÁban 2014-ben, melyet két évvel később a Nap Kiadó jelentetett meg Terts István fordításában „Dallamok és disszonanciák" címmel.)

A vetítés után személyes beszélgetésben lehetett részünk, melyen *Dr. Márkusné Natter-Nád Klára* kérdezte Szőnyi Erzsébetet és a rendezőt, aki egyben vágója és operatőre is a filmnek. Közel egy órában nemcsak a zeneszerző-zenepedagógus személyiségét, pályáját ismerhettük meg, hanem az Embert. Hihetetlen szellemi frissességről tanúskodott: szokásos választékos stílusában, lényegre törő mondatokat fogalmazva válaszolt a feltett kérdésekre. A moderátor inspiratív kíváncsiságának köszönhetően betekintést nyerhettünk a kezdetektől az aktív zenepedagógusi éveken keresztül egészen napjainkig. Szó esett a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumról, a zeneakadémiai évekről, a párizsi ösztöndíjról, természetesen a Kodályhoz fűződő kapcsolatáról, a majd három évtizedet átölelő tanszakvezetői munkájáról, külföldi kapcsolatairól, közéleti aktivitásáról, zeneszerzői tevékenységéről – azon belül operáiról, s a fontosabb művekről. Nagy örömmel töltötte el az utóbbi évek számos szerzői estje, melyet 90. és 95. születésnapja tiszteletére rendeztek (pl. a Magyar Művészeti Akadémia, a KÓTA és a Budapesti Monteverdi Kórus, a Kodály Társaság, az Újbuda Pedagógiai Intézet, a Fészekklub, a Törökbálinti Szőnyi Erzsébet Zeneiskola stb. szervezésében.)

A rendező beszélt a forgatás pillanatairól, mesélt saját élményeiről, benyomásairól. Az est végén elhangzott a bejelentés: a Pastorale sorozatban bemutatják 2020. áprilisában két gyermekoperáját, a Didergő királyt és a Makrancos királylányt a Zuglói Filharmónia közreműködésével a Pesti Vigadó Dísztermében.

Szinte felfoghatatlan, mekkora pályát ível át ez az életmű! Akkor még nem sejtettük, hogy hamarosan múlt időbe csap át a jelen…

Az MMA 2019. november 10-én a kerek évfordulót ünneplő akadémikusok tiszteletére gálaestet szervezett. A 2019-ben 95. életévét betöltő Szőnyi Erzsébet is köztük volt, így őt két saját dalával köszöntötték. (Ady Sappho szerelmes énekét és Kosztolányi Dezső Kedves c. versének megzenésítését Meláth Andrea és jómagam adtuk elő.) Nagyon szerettük volna, ha eljön Erzsi néni a koncertre, így személyesen is meghívtam. De válaszában már megelőlegezte, hogy a filmvetítés volt az utolsó nyilvános szereplése, többet már nem megy sehova. Tudomásul kellett vennem, amit Ő már jól érzett: elfáradt. Még a hangverseny után, késő este a lakásán várt, s örömmel fogadta a számára elkészített tortát. Igen derűsnek tűnt, pedig csak utólag tudtam meg, hogy abból már alig evett…

Utolsó találkozásunkkor – a kórházban – még beszéltünk arról, hogy reneszánszukat élik művei. Folynak a tárgyalások a Zeneműkiadóval, a német Certosa céggel, egyre gyakrabban játsszák műveit (pl. a szeptemberi, Riva del Gardában megrendezett nemzetközi kórusversenyen Nagykanizsa Város Vegyeskara Szőnyi Erzsébet „Ima alkonyi harangszóra" c. kórusművével lett aranydiplomás a Musica Sacra kategóriában.)

Hálás köszönet illeti a Magyar Művészeti Akadémia Film- és Fotóművészeti Tagozatát, s annak titkárát, Fazekas Krisztinát a filmvetítés ötletéért, s megvalósításáért, valamint a Zeneművészeti Tagozatot. Immár bevonul az örökkévalóságba…

Nagy Márta

„Mindig azt kedvelem, amit csinálok."

BESZÉLGETÉS A ZENE EGYIK MESTERÉVEL, PÁRKAI ISTVÁNNAL

Találkozás egy zseniális karmesterrel, zenetanárral, aki olyan díjakat kapott életében, amiről mások álmodni sem mernek. Közvetlenségével, kedvességével és kivételesen mozgékony észjárásával a generációs különbség sem jelentett akadályt egy tartalmas interjúra. Párkai Istvánnal, több nemzedék tanár urával adventben beszélgettem. Magával ragadó személyisége remélem nemcsak számomra ad életbölcsességeket.

– Ismert az életpályája, mégis azt szeretném megkérdezni, hogy a munkásságát, a pályáját mi indította el?

Kezdetben zongoristának készültem, nagyon későn kezdtem el zenét tanulni, 10 éves koromban. Ami manapság nem elképzelhető. Ma 4-5 éves korban kezdik el és nagyon fiatalon is végeznek.

– A legtöbb művész számára a szülői, zenei háttér meghatározó. Miért lett Ön zenész? Befolyásolták a szülei a továbbtanulási döntésében?

Édesapám gépészmérnök volt, a hajdani motorvonatok tervezőgárdájába tartozott. Édesanyám tanítónő. A szüleim nem szóltak bele abba, hogy mit akarok választani, s hogy zenét akarok tanulni. Nagyon sokáig jártam az akadémiára, 27 éves koromban végeztem, 17 évig voltam növendék, mert egy másik szakot is felvettem, s közben és alatta is háború volt. Keservesen nehezen jutottunk be a „zeneművészet templomába", olyanra is emlékszem, hogy a tanárok lakásán tartották az órákat.

– Hogy jött az indíttatás, hogy karmester legyen?

Hát nézze, nem éreztem magam a zongorán igazán kiválónak. Akkoriban nagyon sok kórusban énekeltem, rengeteg oratóriumot ezek alatt az évek alatt ismertem meg. Így szerettem meg a kórusmunkát és életemben a karnagyi tevékenység került középpontba. Amikor elkezdtem oktatni, akkor kaptam meg az első diplomámat, ekkor még két évem volt hátra a karmesterképzőből.

– Lehet azt állítani, hogy akkor inkább az oratorikus műveket kedveli?

Nem. Mindig azt kedvelem, amit csinálok. Azt a művet is kedvelni kell, ami nem feltétlenül a szívem csücske, de mindent meg kell próbálni kihozni belőle.

– Minden ember a szakmájában találkozik példaképekkel. Ki vagy kik hatottak Önre életpályája elején?

Voltak hallgató „sztárok", amikor odajártam. Volt egy nagyon kiugró tehetségű zongorista, Síki Béla, aki aztán Amerikában, egy nagyvárosban lett tanszékvezető. Aztán eszembe jutott egy hegedűs, aki vak volt, Varga Ruben Györgynek hívták. Hallottuk, hogy megoperálták Amerikában és látó lett. Aztán volt egy Marczy Johanna nevű hegedűs hölgy, aki 18 éves korára már elvégezte az akadémiát és utána a genfi versenyt megnyerte. Nem jött sajnos vissza Magyarországra.

– Talán Ön is jó néhány tanítványa számára mintául szolgált. Nem okozott nehézséget 17 év után hamar tanársegéddé válni?

Tulajdonképpen nem, hiszen ugyanabban az épületben maradtam. Szerencsés voltam, hogy gyorsan tanársegéd lehettem. Ebben az is közrejátszott, hogy nagyon sok hallgatót vettek fel a politikai helyzet miatt. Szükség volt a munkásosztály kiképzésére. Ez túl sokáig persze nem ment, mert rájöttek, hogy ez így nem működik. Kitalálták, hogy akik nem felelnek meg, azok nem fognak középiskolai oklevelet kapni, hanem csak általános iskolait. Ha jól emlékszem, három év után végeztek.

– Tud olyan növendékeket sorolni, akikre büszke?

Hát, persze, jó páran voltak. Itt van pl. Tardy László, aki ma is a Mátyás templom karnagya, Mindszenty Zsuzsa a KÓTA elnöke, vagy a Gráf Zsuzsa az Angelica kórussal. De Szebellédi Vali is az én növendékem volt.

– Ha tehetséges vidékről érkezett növendékről lenne szó, kit tudna megemlíteni?

Példának okáért, most már tudom, hogy Ön Győrből jött, ahol nagyszerű növendékem, Katona Tibor munkálkodik. Vele sajnos volt időszak, hogy nem találkoztam. Tanítványaim munkálkodását azonban mindig igyekszem időmhöz mérten követni.

– Arra lennék kíváncsi, hogy milyen volt a hallgatói csoportja Katona Tibornak?

Humoros. Mikor harmadévesek voltak, már forszíroztuk is, hogy lapról is kellett tudniuk dirigálni. Az öt év alatt egyszer kötelező volt tanárt váltaniuk, hogy ne szokjanak meg egy metódust. A mai növendékeknek is „eszi, nem eszi, nem kap mást" alapon ugyanígy egyszer más oktatóhoz kell kerülniük.

– Nemrég, ha jól tudom a Zeneakadémián hallotta egyik kórusát énekelni. Ha üzenhetne neki, hogyan folytassa a munkáját, mit tudna neki tanácsolni?

Erre nem tudok mondani semmit, annál is inkább, mert előadott anyaga válogatja, annak ellenére, hogy írtam egy könyvet a karvezetésről, a karvezetést könyvből megtanulni nem lehet. Csak az élő gyakorlatban. Az igazán jó növendékek még negyven éves koruk után is fejlődnek. A vezénylés azon is múlik, hogy milyen repertoárt választ, milyen az együttese, hogyan reagál az együttese az ő egyéniségére.

Azonban, ha mélyebben átgondolom, lenne egy rövid üzenetem. A könnyedet lazábban, a komolyat súlyosan. Ennél tömörebben nem tudom.

– A mai kor karnagyainak is ugyanezt üzenné?

Itt felvetődik a kérdés, hogy: „Milyen repertoárt akar a mai kor karnagya csinálni?" Olyan karnagy alig van, aki XXI. századi művet vezényel. Saját unokáimnál is látom azt, ahogy én belemélyedtem a dolgaimba, ma már nem lehetne ugyanúgy megcsinálni. Ma sokkal több lazaságra van szükség. Egy élő példát mondok: az egyik unokám nemrégen megérezte, hogy neki érdemes lenne

énekelni, és abbahagyta a magyar-portugál szakot az egyetemen. Ő egyszer egy koncerten elénekelte Bach Magnificátjának Deposuit áriáját, majd a Magnificat dzsesszes feldolgozásában ugyanezt mégegyszer.

– Számít-e Ön szerint, ha egy tehetség egyházi vonalról indul el a zenei pályán? Lehet egyszerre egyházi és világi zenében kiteljesedni véleménye szerint?

Szerintem lehet. Voltak karnagyok, akik ezt művelték. De azért azt meg kell különböztetni, tulajdonképpen az egyházi zenében való működés azt jelenti, hogy valaki, valahol kántor, vagy orgonista. Attól, hogy egyházi zenével foglalkozik, még nem nevezhető az egyházzenében folyamatosan működőnek.

– Beszélgettünk oratorikus művekről, kamarakórusról, karnagyi tevékenységéről. Elég tág tanár úr repertoárja. Akadnak még zenei álmai?

Nekem nem. Annál is inkább, mert nagyon rosszul látok. Nekem a jobb szemem egyáltalán nem működik és a bal is alig. Koncertre viszont sokat járunk. Különböző épületekbe, ahol lépcsőnél korlát is van, oda be tudok jutni, s ezen kívül mindennap zongorázom.

– Biztos vagyok benne, hogy vannak irigyei, akik szeretnék ilyen szép korban zenei rutinjukat minden nap fenntartani. Hány órát szokott gyakorolni?

Az nagyon változó, mondjuk minimum kettőt. Az nem biztos, hogy egyszerre, lehet, hogy több részletben. Persze a kezem már nagyon nem jó, annál is inkább, mert nekem voltak hüvelykujjtöréseim, s az egyik rosszul forrt össze. Emiatt bizonyos mozgásoktól fáj a kezem.

– Nyilván a verejtékes gyakorlás eredménye egy-egy komolyabb elismerés. Volt olyan díj, ami rendkívül kedves az Ön számára, vagy szívesen emlékszik rá?

Nézze, erről azért nem érdemes beszélni, mert én mindent megkaptam, amit egyáltalán meg lehet. A Kossuth-díjat 2000 után kaptam meg, amikor én már nem is reméltem, hogy egyáltalán alkalmas lehetek egy ilyen díj átvételére. Ez a kollégáimnak köszönhető, akik bent voltak akkor a bizottságban.

– Nincs olyan díj, amire azt mondaná, hogy erre nagyon büszke?

Megvan az ember díjak nélkül is.

– Melyik nagyobb kihívás meglátása szerint? Karnagyként működni, vagy tanárként?

Másképp kihívás az egyik és a másik. A tanár fontosabb, mert nagyon sokféle embert tanít: lesznek olyanok, akikből lesz valami, és lesznek olyanok, akik csalódnak. Karnagyként a kamarakórussal olyan műveket alkottunk, melyekhez a növendék nem biztos, hogy az évek során hozzájutott volna. A célt annak idején meg is fogalmaztuk: régi, új és ismeretlen művek bemutatása. Ma tulajdonképpen azt éljük, hogy mindenki, aki

egy művet talál még Mozart korából, azt előadja, mert nem volt még bemutatva. De azért nem biztos, hogy az olyan jó mű, mint amennyire fontos volt, hogy azt előadják.

– Vannak kedvenc zeneszerzői, vagy olyan művek, melyeket szívesen elővesz?

Azt szeretem, amit csinálok. Ha egyszer egy Lassus sorozatot gyakorlok, nem fogok arra gondolni, hogy milyen érdekes szerző Richard Strauss.

– Mi az, amit szívesen játszik naponta?

Nézze, én ma már kizárólag Bach Wohltemperierte Klavier gyűjteményéből zongorázom; és fúgákat tanulok fejből. Pillanatnyilag 10 prelúdium és fúgát tudok.

– Gyakorlások mellett szakmai meglátásaival is erősítette mindig a zenei életet. Szokott-e zsűrizni manapság?

Nagyon sokáig jártam zsűrizni a Debreceni Kórusversenyre, sőt nagyon sokáig a szervező bizottság tagja is voltam. Aztán már egy ideje nem tudok elmenni, mert olyan rosszul látok, hogy erről szó nem lehet. Sajnos, a vonalakat már nem látom. A papírra, hogy le tudjam írni a nevemet, meg kell, hogy mutassák. Ez a realitás. Ahogy az élet előre halad, az ember egyre kevesebbet tud munkálkodni, holott egyre többet kéne. Viszont, ha hívnak, és eleget tudok tenni, koncertekre járok.

– Nem nehéz megélni az ember tehetetlensége miatti korlátozottságát a művészi tevékenységében?

Dehogynem. A sudokut szeretem töltögetni, mert ezzel az agytekervényeket forgatom. Szerencsére a koromhoz képest végzett sok gyakorlás is felüdíti a mindennapjaimat.

– Említette, hogy szeret koncertekre járni. Ön szerint egy nagyobb ünnepkörre való ráhangolódáshoz kell az igényes zeneszó?

Feltétlenül. Csak tanácsolni tudom mindenki számára, hogy járjon klasszikus zenei koncertekre. Most már, hogy a Zeneakadémia újra megnyílt, még több lehetőség adódik az emberek számára. A kérdés az, hogy akarnak-e időt fordítani a lelki feltöltődésre is.

Kedves Tanár Úr!

Ez úton köszönöm még egyszer Önnek a személyes találkozási lehetőséget és kívánok szerettei körében Boldog Karácsonyt és jó egészséggel teli Újesztendőt.

Budapest, 2019. december

Saflánszky Sarolta

II. ÓVODAPEDAGÓGUS KÓRUSTALÁLKOZÓ

Budapest, 2019. október 25.

Hazánkban nagy múltra tekint vissza az óvodai nevelés. Brunszvik Teréz 1828. június 1-jén, (az egész Monarchiában elsőként) „kisdedóvó”-t nyitott Angyalkert néven Budán, az I. kerületi Mikó utcában.

A Fővárosi Óvoda is büszke múlttal rendelkezik. A 20. század elején a pedagógusszakma sürgető igényének hatására 1911-ben Bárczy István főpolgármester alapította Budapest VIII. kerületében, az akkori Mária Terézia, ma Horváth Mihály téri Fővárosi Pedagógiai Szemináriumot. Ez az országban és Európában is az első olyan pedagógiai intézményként jött létre, melynek feladata a gyakorló pedagógusok – így a budapesti óvónők – rendszeres, állandó továbbképzése.

A Fővárosi Önkormányzat Óvodája azóta is folyamatosan működik, először a VIII. kerületben, majd 1999 szeptemberétől a VI. kerületi Városligeti fasorban.

A 20. század meghatározó magyar személyisége, a zeneszerző, tudós és népzenekutató Kodály Zoltán, akinek a pedagógia ügye is oly sokat köszönhet, kiemelt fontosságúnak tartotta az iskoláskor előtti zenei nevelést. Elhivatott tanítványa, Forrai Katalin, már tanulmányai során kapcsolatban volt Kodály tanár úrral, és zeneakadémiai oklevelének megszerzése után a Mester útmutatásai nyomán gyakorlatban mutatta meg azt a helyes utat, amelyen a kisgyermekek zenei nevelése haladhat. Saját példájával bizonyította, hogy a hatékony zenei nevelés nem öncélú, hanem hozzájárul a személyiség harmonikus fejlesztéséhez. Forrai Katalin bemutatóórái, rádiós műsorai révén egyre ismertebbé vált, elméleti és gyakorlati munkásságát országszerte, de távoli kontinenseken is megismerték, elismerték, csodálták és követték.

A Fővárosi Önkormányzat Óvodája kezdetektől kettős funkciót lát el. Az általános feladatok mellett a kor legmagasabb színvonalán álló, kiemelkedő gyakorlatot dolgozott ki, értékközvetítő szerepet vállalva. Méltó helyet biztosít az ének-zenei nevelés számára, melynek alapja és nélkülözhetetlen segítője a Kodály–Forrai módszer. Saját hagyományainkra építve, a gyermekek zenei fejlesztésére a népi kultúra értékeiből merít, így került sor a zenei nevelés innovációs eredményeként, a Kodály–Forrai módszer alkalmazásával egy új tematikus foglalkozás-sorozat kidolgozására: „Játék és tánc az óvodában”. Az óvodavezető Vargháné Tóth Erzsébet támogatja a pedagógusok innovatív elképzeléseit, és mivel maga is zenekedvelő, további lehetőségeket biztosított. Ezek közé tartozik a kórustalálkozók életre hívása. E találkozók szervezésében támogató társra lelt Kocsisné Pávlicz Ágota személyében, aki a Fővárosi Önkormányzat Óvodájának óvodapedagógusa, az Óvoda Alapítványának kuratóriumi elnöke, és saját bevallása szerint „kisgyermekkora óta mindig énekelt kórusban”. Személyes élményei okán magától értetődő volt számára, hogy napjainkban is ráirányítsuk a figyelmet a kóruséneklés értékeire, így lett életre hívója és főszervezője az Óvodapedagógusok Kórustalálkozójának. A szakmai munkát erősíti még Katonáné Malmos Edit, az Óvoda kórusának felkért karnagya.

A Budapesti Óvodapedagógusok I. Kórustalálkozóját 2017. október 27-én tartották, a Benczúr Ház dísztermében, Kodály Zoltán jubileumi évfordulójának tiszteletére. A díszvendég Szőnyi Erzsébet professzorasszony volt, meghívott vendég Vikár Katalin és Márkusné Natter-Nád Klára.

Két évvel később, 2019. október 25-én tartották a Budapesti Óvodapedagógusok II. Kórustalálkozóját, ugyancsak a Benczúr Ház dísztermében. Ez alkalommal Forrai Katalint és Szőnyi Erzsébetet ünnepelték életműveiken keresztül. A zenei élet Nagyasszonyáról, Szőnyi Erzsébetről 95-ik születésnapja tiszteletére, Forrai Katalinról, halálának 15-ik évfordulója alkalmából Márkusné Natter-Nád Klára mondott laudációt.

Szőnyi Erzsébet személyesen nem vett részt, de levélben köszöntötte a kórustalálkozót. Meghívott vendégként – mint már az I. Kórustalálkozón, ezúttal is – jelen volt Forrai Katalin leánya, Vikár Katalin.

A hangverseny bevezetéseképpen Szőnyi Erzsébet két művét: „Scarborough hív” és „Én a hegyre…” énekelte a közös énekkar, Katonáné Malmos Edit vezetésével.

A vendégeket *Vargháné Tóth Erzsébet* óvodavezető köszöntötte, majd *Gálné Dr. Póth Borbála*, a Főpolgármesteri Hivatal csoportvezetője tartotta megnyitó beszédét.

A Kórustalálkozón hat kórus szerepelt, ugyanúgy, mint az első alkalommal, és azok közül három kórus ismételten részt vett.
Az Óvodapedagógusok II. Kórustalálkozójának közreműködői:

A **Fővárosi Önkormányzat Óvodája**, karnagy: *Katonáné Malmos Edit és Vargha Viktor*,

Zongorán kísért: *Vargha Viktor és Malmos Edit*,

Zuglói Napraforgó Óvoda, karnagy: *Tóthné Szőnyi Ágnes*,

Észak Kelenföldi Óvoda, a kórust felkészítette, a műveket betanította: *Baldóci Katalin* és a karnagy: *Ney Andrea*,

Soroksári Pedagógus Kórus, karnagy: *Féth Istvánné*, darbukán közreműködött: *Fülöp Csilla*,

XIII. kerületi Philomela Nőikar, karnagy: *Kardos Anna*,

Vendégkórus:

Budapesti Kalevala Kórus, karnagy: *Katonáné Malmos Edit*, zongorán közreműködött: *Döbrössy János*.

A „Zsűri" értékelését megfogalmazva Döbrössy János szólt a kórusok igényes műsorválasztásáról és színvonalas előadásáról. Népdalcsokrok mellett felhangzottak Bartók és Kodály, Bárdos Lajos, Balázs Árpád, Daróci Bárdos Tamás, Szokolay Sándor és Szőnyi Erzsébet művei.

Demeter Helga, a Soproni Petőfi Színház művésznője volt a műsorvezető, aki egyúttal kedves-szép szavakkal bemutatta a résztvevő kórusokat.

Elismerés és tisztelet illeti a közreműködőket, hogy napi munkájukon túl időt szakítva vállalják a közös próbákat. A zene szeretetének igaz megnyilvánulása, hogy sok munkájuk mellett kórusba tömörülnek és alkalmanként méltó módon szerepelnek. Említésre méltó, hogy avatott zenei szakemberek is segítik a munkát, bátorítják az énekeseket és vezetőiket.

A Fővárosi Önkormányzat Óvodai Kórusának karnagya, Malmos Edit egykor gimnáziumi osztálytársa volt Vikár Katalinnak, sokat énekeltek együtt Lantos Rezső kórusában és iskolai rendezvényeken, kapcsolata a Vikár–Forrai családdal hosszú időkre nyúlik vissza. Malmos Edit felsőfokú tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola énektanár-karvezető szakán folytatta, ahol Szőnyi Erzsébet volt a szolfézstanára. Erről így emlékezik: „Sokat köszönhetek az Ő tanítási módszerének, amelyet később saját munkámban is kamatoztattam." Első és jelenlegi munkahelye a Józsefvárosi Zeneiskola, ahol napjainkig szolfézstanár. Közben tanított a Bem József Óvónőképző Szakiskolában, majd a Tanítóképző Főiskolán. 2005 óta a Józsefvárosi Zeneiskola igazgatója. A kórusvezetés is állandó kísérője munkásságának. Korrepetitor a Budapesti Lantos Kórusnál és karnagya a Kalevala Kórusnak. A magyar és egyetemes kóruskultúra művei mellett gyakran énekelnek finn zeneszerzők műveiből. Jelen Kórustalálkozón is meghívott vendégkórusként színesítették a hangverseny műsorát.

Az Észak Kelenföldi Óvoda Kórusának szakmai munkájában vállal segítő szerepet egy „Anyuka", *Ney Andrea*, középiskolai ének-zenetanár, karvezető. Láthatóan szívesen fogadják tőle a baráti-szakmai bátorítást, ami szép eredményekhez vezet. Kívánjuk, hogy a szakmai segítség példamutató munkája követőkre találjon.

A Kórustalálkozó befejezéseként az Összkar Kodály: Nagyszalontai köszöntőjét énekelte, Döbrössy János karnagy vezényletével.

Illesse köszönet a Fővárosi Önkormányzat Óvodájának vezetőségét: Kocsisné Pávlicz Ágota kuratóriumi elnököt és Vargháné Tóth Erzsébet óvodavezetőt e szép ünnepség szervezéséért, a II. Kórustalálkozó megrendezéséért. Méltó vállalkozás, bízunk e sorozat folytatásában, hogy a kórusok örömteli éneklése és szereplése hagyományteremtő lesz.

További eredményes, és örömteli munkát kívánunk! Kodály Zoltán gondolatait idézve:

„Az ének szebbé teszi az életet, az éneklők másokét is.
…nem sokat ér, ha magunkban dalolunk, szebb, ha ketten összedalolnak.
Aztán mind többen, százan, ezren, míg megszólal a nagy Harmónia,
amiben mind egyek lehetünk. Akkor mondhatjuk majd csak igazán:
Örvendjen az egész világ!"

Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica

Márkusné Natter-Nád Klára

XIV. ADVENTI KÓRUSFESZTIVÁL – POZSONY

2019. december 5-8. között rendezték meg a XIV. Nemzetközi Adventi Fesztivált, illetve versenyt Pozsonyban, ahol 12 ország kórusai vettek részt. A versenyen három magyar kórus mérettette meg magát: a **Gödöllői Erkel Ferenc Általános Iskola Gyermekkara**, a **Jubilate Nagykórus** és a **Magnificat Leánykar**. Karvezetőik: *Somogyiné Kovács Andrea* és *Szalárdiné Szondy Adrienn*, *Dávid Krisztina*, illetve *Szebellédi Valéria* voltak.

Versenyen kívüli fellépőként a **Hunyadi Véndiák Kórus** képviselte Magyarországot, mely kórus zongorakísérőjeként lehettem tanúja az események egy részének.

Mivel a kortárs zene kategóriát valamint a szakrális művek egy részét hallottam, így csak pillanatképekről, benyomásokról tudok beszámolni.

A világban nyitott szemmel járó ember azt érzékeli, hogy manapság a kultúra szinte minden területe a szórakozásról és a szórakoztatásról szól. A pozsonyi versenyen is jól érzékelhető volt ez a tendencia: a különböző hangeffektusok és a gyakran mozgással kombinált elemek már-már a hatásvadászat eszközeként próbáltak a zsűrire és a publikumra hatni.

A kórusok nagy része követte ezt a tendenciát, szemmel láthatóan nem kívánt lemaradni korunk divatirányzatától, kivéve a Magnificat Leánykart. Kissé elszorult szívvel figyeltem előadásukat: szerepelhet-e kórus ily puritán tiszta hangzással, versenyezhet-e teljes mozdulatlansággal? Igen! Csak karvezetőjük van mozgásban, s nem is akárhogy! Mozdulataiból a pillanatnyilag hangzó zenét lehet leolvasni. Igen, működik a metakommunikáció! Sokan leírták már a Magnificat Leánykar erényeit, bár – véleményem szerint – csak akkor leszünk tisztában a szavak jelentésével, ha már átéltük a személyes élményt, azt a hangzást, amelyet ők produkálnak. Hogy mi ez a leírhatatlan hatás? Maga a varázslat! A mágus és tanítványai nemcsak engem, hanem a zsűrit is lenyűgözték. Ezt tükrözi az eredmény: a Magnificat Leánykar nemcsak a szakrális és a kortárs zene kategóriák győztese lett arany minősítéssel, hanem vezetőjük a legjobb karnagyot megillető különdíjat is átvehette, valamint a verseny Grand Prix elismerését is ők kapták.

Külön meg kell említeni magas színvonalú teljesítményük miatt még a Fülöp-szigetek gyermekkarát (Woodrose Chorale), mely két arany minősítést és két különdíjat kapott, és a dél-afrikai vegyeskart (North-West University Choir), mely két kategóriában arany minősítéssel, illetve egy különdíjjal térhetett haza. Mindkét kórus kategóriagyőztes is lett.

Versenyen kívül még felléphettek a résztvevő kórusok a főtéren felállított színpadon és az evangélikus templomban is. Utóbbi helyszínen aratott nagy sikert a Sebestyénné Farkas Ilona által vezetett Hunyadi Véndiák Kórus. Műsorukon Liszt Ferenc, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Karai József, Demény Dezső és Farkas Ferenc művei szerepeltek, valamint egy szlovák nyelvű karácsonyi dal.

Gratulálunk a pozsonyi eredményekhez, fellépésekhez, melyekkel öregbítik a magyar kórusmozgalom jó hírnevét, s további sikereket kívánunk!

Nagy Márta

CD ajánló

„…KIS PACSIRTA” – VERUS ÉS A NÉPDALOK

Kiadja a Kallós Zoltán Alapítvány, Válaszút

Tudtuk, jól tudtuk, hogy más lesz a világ Kallós Zoltán nélkül, mint vele volt. Az a szerencsénk, hogy tanítványai, egykori munkatársai sokat tesznek azért, hogy ezt a kínzó hiányt enyhítsék. Többek között megjelentettek egy könyvecskét CD-vel. (Vagy egy CD-t könyvvel.) Erről mesélek.

A dalokat még Zoli bácsi válogatta azért, hogy a gyermekek kezébe muníciót adjon kísértés, könnyed siker vagy az élet nehézségei ellen.

Unásig hallottuk Kodály figyelmeztetését: „Arra a kérdésre, hogy mikor kezdődjék a gyermek zenei nevelése, azt találtam felelni: kilenc hónappal a születése előtt. Első percben tréfára vették, de később igazat adtak. Az anya nemcsak testét adja gyermekének, lelkét is a magáéból építi fel… még tovább mennék: nem is a gyermek: az anya születése előtt kilenc hónappal kezdődik a gyermek zenei nevelése.” Ez 1948-ban hangzott el először. Mert valamikor, amikor a gyermek természetes módon, anyja vagy nagyanyja közelében töltötte eszmélő idejét, ez rendben is volt. Ám az intézményesült gyermeknevelés közbeszólt, ma már segíteni kell az átadást. Nos, a Kallós Alapítvány kollégiumában jól megy ez. Balázs-Bécsi Gyöngy igazgató és Sántha Emőke énekes, énektanár erős kézzel fogják és irányítják ezt a folyamatot. Hogy minden jól menjen, kiadták ezt a zenei anyagot, amiről beszélek.

Én magam is avatott helyre tettem azonnal: családunk legfiatalabb tagja, a kétéves Verus kezébe. Verus már akkorra elég sok dalt tudott, főleg magyar népdalokat. De ez a könyv lett a kedvence nagyon hamar. Néhány hónap alatt megtanulta szinte mind a 34 dalt szövegeivel együtt. Megvan a legkedvesebb is: „Mert a legény büdös gomba…” – függetlenül mindenféle gender elmélettől.

A CD-n a Kallós Zoltán Alapítvány Mezőségi Szórványkollégium „Kispacsirta” népdalkörének négy remek kis tagja énekel: Farkas Zsófia, Módi Bernadett, Rusz Annamária és Zoltán Andrea. Felkészítette őket Füleki Renáta, Kisfaludi Attila és Sántha Emőke. Hangszeren közreműködnek Szabó Bence, Miklós Hunor, Juhos Zsolt, Fülöp Lóránd, Orendi István és Marthi Zoltán.

Sántha Emőke öt tájegység dalaiból válogatott: Mezőség, Felcsík, Kalotaszeg és Moldva.

A zenei anyag remekül illeszkedik, követik egymást a zenék, jó ízű dalolás kerekedhet belőle. A könyv pedig olvasni még nem tudó gyermekeknek készült: minden dallamsorhoz egy kis kép tartozik. Így nemcsak a tartalmat, de a ritmust is követi a gyermek. Aranyos, okos kis illusztrációk ezek, látszik jól, hogy olyan ember készítette, aki arrafelé lakik, ahol termett a dalok nagy része.
https://www.youtube.com/watch?v=BbVegfmbATQ

Verus órákig képes ezt hallgatni, végig követi a képeket, pontosan tudja melyik micsoda. Persze, együtt hallgatjuk. Ha véletlenül rosszul éneklem, vagy más variáns jut az eszembe, azonnal javít. Így válik vérré a kultúra. Aztán később már nem lesz baj, ha mindezt leírva, lekottázva is látja, netán ő maga írja le. Mert a lényeget játszva tanulta meg.

És igen, ez az a bizonyos szoros kötődés a népdalhoz, ez az ugyanolyan átadás, vagyis az, amikor az anya énekelt gyermekének. Vagy legalábbis nagyon hasonló ahhoz. És nagyon nem hasonló a „cuksiág faktoros”, kézzel szivecskét mutogató, sms-ért könyörgő éneklő-táncoló apróságok gondolkodásmódjához. Nem, ez nem verseny. Mert van, aki csak évek alatt teszi magáévá, másnak hamarabb megy. Van, aki hamiskásan énekli, de szívből. Van, aki a szöveg ismeretlen szavaira is rákérdez, más csak utánozva adja vissza.

És nem hasonló az énekes által előadott, bemutatott, felnőtt fejjel gyermeknek szánt művészi CD-khez sem. Itt gyermek énekel gyermeknek – persze felnőtt is figyel erre. De nem az előadásmód tökéletessége a legfontosabb, hanem az a válogatás, ami sok év tapasztalatából szűrődött le: bevált.

Ennek a pacsirtás CD-nek az anyaga szívből jön, mert Zoli bácsi lelke lengi körül. Örüljünk, hogy ismerhettük őt! Örüljünk, hogy tele marokkal szórta mindig kincseit, nemcsak a dallamokat, de a tanácsokat is: „Addig leszünk magyarok, míg magyarul énekelünk és magyarul táncolunk.” Énekeljünk és táncoljunk magyarul, és vegyük rá erre a gyerekeket is. Csupán azért, mert ez jó.

Remek segítség van a kezünkben: igaz, el kell menni érte Válaszútra. Lehet, hogy ez is része a sok jótanácsnak…

https://www.youtube.com/watch?v=Lk1bwwwqjwo

Fehér Anikó

„HA ZSÍROSKENYERET KELL ENNEM, AKKOR IS EZT AKAROM CSINÁLNI…”

Napkerék. Erdélyi cigány népzene

Kiadja a Fonó Budai Zeneház, 2019

Első lemezt kiadni nem könnyű. Kell hozzá némi fejtörés. Az első lemez ugyanis meghatározhatja az összes továbbit, sőt véleményt is formálhat az alkotóról. Balogh Melinda belevágott. Napkerék címmel adta ki a Fonó azt a CD-t, amit most ajánlok mindenkinek.

A CD címe Napkerék, ami mint életszimbólum, a megérzés, az életerő, az ösztönző bizonyosság jelképe különféle keleti misztikákban, de magának a cigányságnak is a fő szimbóluma. Találó az elnevezés, ez a lemez szintén erről szól, bizonyosságot ad arról, hogy bár sokfélék vagyunk gondolkodásmódunkban, bőrünk színében, tehetségünkben és sokminden másban, de ami szép, az szép.

Olyan hallgatnivalót kínál Balogh Melinda, táncos-énekes, a Bahorka Társulat (interaktív improvizációs folklórszínház) tagja, amely a szórakozás és az elgondolkodás szoros egységét mutatja meg hallgatójának. Mindezt hihetetlen profizmussal teszi. Jól összeválogatott hangszeres együttes és két énekes társul hozzá (ők csak egy szám erejéig), Kaszai Lili és Horváth Sára, egykori táncos társak.

Balogh Melinda gyermekkora óta táncol, különféle néptáncegyüttesekben, a legjelentősebb ezek közül a Jászság, amelynek produkcióiban ma is részt vesz alkalmanként, táncosként vagy énekesként. Erdélyi gyökerű apai nagyanyja igazi cigányasszony, akinek személyisége nagy hatással volt rá. Édesanyja révén pedig szláv vér is folyik ereiben. Érdekes módon, nem a nagymamától kapta közvetlenül az első zenei indíttatást, tehát lehet valami abban, hogy valakinek a vérében van a tehetség. A kecskeméti Tanítóképzőn végezte tanulmányait, mert szeretett a gyermekekhez szólni. Ezt teszi most a Bahorkával. Közben jazz éneket is tanult, amely biztos alapot ad énekének, ám ez egyáltalán nem hallatszik, amikor népdalt énekel. Pedig ma is jelen van repertoárjában több műfaj is. Egy ideig a Fonó Budai Zeneház programszervezője volt. Itt találkozott az Utolsó óra gyűjtés kapcsán Kelemen Lászlóval, aki átcsábította a Hagyományok Házába. Most a saját útját járja mint énekes, táncos és meseszínházas. A CD-t több helyen is bemutatta, hívják sokfelé. Az előadó komolyan gondolja karrierjét, mindent az éneklésre tett, és a címben említett „zsíroskenyér” sem lenne ellenére.

A CD erdélyi énekes cigány népzenét tartalmaz. Ezzel jószerivel senki nem foglalkozik ma Balogh Melindán kívül. Ráadásul az anyag egy része jól ismert, bátran lehet vele énekelni. Érdekes megfigyelni a magyar ún. táncházas anyag megjelenítését a cigány folklórban. A zenék emléket állítanak jónéhány keveset hallgatott, vagy még fel nem fedezett adatközlőnek, szegény, cigány embereknek, akik lehet, hogy többet tudtak az életről mint ma sok megmondóember.

Melinda hangja olyan természetesen cseng, olyan egyszerűen hömpölyög, mint a forrásvíz a medrében. Erőlködésnek, kényelmetlenségnek nyoma sincs, ellenben minden pillanatából a jóérzés sugárzik. Hangterjedelme határtalan. Minden lágéban és minden magasságban remekül szól. Jól használja a cigány előadásmódban gyakori, hátul lefojtott előadásmódot is, de jó helyen képzett, gyönyörű a hangja máshol is.

Melinda szeret – és tud is – énekelni. Senki nem rontotta el eddig, reméljük nem is fogja. Jól megfigyelhetjük ezt a Bánatmalom c. alkotásban. Vajdaszentiványi dalokat hallunk, itt-ott cimbalom és hegedű kísérettel. (Szabó Dániel a cimbalmos, akinek játéka szintén figyelemreméltó. Hegedűs Máté hegedül.)

Gyökeres zenei ellentéte e számnak az utána következő szilágysági összeállítás (Az urát megcsalja). Jól megy az énekesnek a „pergetés” – a szöveg nélküli éneklés, rappelőket megszégyenítően pereg a nyelve. Kevesen tudják utánozni.

Változatos és virtuóz a zenei kíséret is, köszönhető ez a remekül válogatott zenészeknek.

Az utolsó track mérai muzsika, főként odavaló zenészek közreműködésével. Látjuk a kalotaszegi dombokat, értjük, miről is van itt szó. Itt kap helyet egy, a táncházasok körében mindenki által ismert és mindenki által meglehetősen „cikinek”, „gáznak” tartott csárdásdallam, a Szép holdvilág. Számos verssel él ez, a mulatságok egyik kedvenc dala annak ellenére, hogy sem szövege, sem dallama nem népi eredetű. Ám minden táncoló ember torka szakadtából énekli, ha meghallja. Jó kis nóta ez, és itt végre megtalálta a helyét a – valljuk be – mindannyiunknak tetsző izgalmas és jó kis dal, hiszen ide tartozik.

A lemezen hallható számok hosszúak. Ebben a kultúrában van idő. Sok idő van. És amit el kell mondani, azt el kell. Nem lehet lerövidíteni, nem lehet összefoglalni. A megértéshez is idő kell. Meg kell adni a módját. Kár másként hozzáfogni.

A lemezt Kelemen László szerkesztette. Kelemen nem egyszer bizonyította már, hogy tudja és érti a népzenét. Kodály írja, hogy a dalok puszta egymás mellé helyezése szinte zeneszerzői feladat. Kelemen olyan finomságokra figyel (nyilván zeneszerzőként is), amiket így, lemezen hallgatva természetesnek veszünk, hiszen ez így jó, másként talán nem is lehetne. Fontos tudni, hogy ennek a jó érzésnek oka van: a zenék egyeztetése, helyes sorrendjük megtalálása, és nem utolsó sorban az egész dolog mély ismerete és szeretete.

A lemezborítót kézbe véve azonnal megszeretjük Balogh Melindát. Színes, tarka-barka képeken meglepő pozíciókban látjuk őt Gorácz József és Papp Kornél fotóin.

Profizmus és szabadság van ezekben a zenékben. A profizmus nemcsak kiváló előadást, hanem jól válogatott és alapvetően remekül kitalált dallamokat jelent. A szabadság pedig a hallgatásukban rejlik. Nem kötelező, mégis ott marasztal. A választás szabad. Én magam szomorúan és gondokkal telten ültem le ehhez a muzsikához. Megadtam a lehetőséget a zenének, hogy tegyen velem, amit akar. Megvígasztalt…

Fehér Anikó

VI. REGIONÁLIS KÓRUSTALÁLKOZÓ JOSEPH HAYDN, BÁRDOS LAJOS ÉS HALMOS LÁSZLÓ EMLÉKÉRE

Jászberény, 2019. november 9.

Jászberényben 2019 őszén is nagyszerű koncertekkel várta a kórusmuzsika kedvelőit a Cantate Nobis Énekegyüttes Egyesület. Hatodik alkalommal rendezték meg a regionális kórustalálkozót. Ez már önmagában is tiszteletet érdemlő dolog, hiszen a saját kórusuk felkészülése mellett időt és rengeteg figyelmet kellett szentelniük a pontos előkészítésre, és a gördülékeny lebonyolításra is. Elmondhatom, hogy házigazdaként is kiválóan szerepelt a Cantate Nobis Énekegyüttes.

Ezeken a regionális kórustalálkozókon mindig külön figyelmet szentelnek a szereplők az adott esztendő zenei vonatkozású évfordulóinak. Tavaly ennek szellemében Brahms, Schubert és Erkel kaptak kiemelt helyet a koncerteken: minden kórus hozott az említett zeneszerzők műveiből ízelítőt. Az idei esztendő Joseph Haydn, Bárdos Lajos és Halmos László zenéjének állított emléket. Franz Joseph Haydn, a bécsi klasszicizmus első nagy mestere 210 évvel ezelőtt hunyt el. Bárdos Lajos, a XX. századi magyar zenetörténet egyik meghatározó alakja 120, Halmos László zeneszerző pedig 110 évvel ezelőtt született.

Madarász Lajos, az énekkar tagja és az Egyesület elnöke elmesélte a Jászsági Térségi TV-nek, hogy hat évvel ezelőtt azzal a céllal hívták össze a térség kórusait, hogy bemutathassák egymásnak egész éves munkájuk eredményeit, barátságokat kössenek és a meglévő barátságokat ápolhassák. Örömmel számolt be arról, hogy a szereplők körét szándékaik szerint minden évben bővítenék, de azok a kórusok, akik egyszer már részt vettek a találkozón, rendszerint újra eljönnek. Így mára eljutottak arra a határra, ami még egy egynapos rendezvény kereteiben kivitelezhető. Idén az ország négy régiójából tizennégy énekkar jött el a kórustalálkozóra, köztük két olyan énekkar, akik először vesznek részt a találkozón.

Az ünnepélyes megnyitón dr. Szabó Tamás leköszönő polgármester, és Dr. Kis Katalin köszöntötték a megjelenteket, majd a koncertek közös énekléssel kezdődtek el. A rendező **Cantate Nobis Énekegyüttes** ápolja az összkari éneklés felemelő hagyományát, így a találkozó kezdetén és végén egyaránt megszólaltak összkari művek. Az ünnepélyes megnyitó végén Halmos László-Sík Sándor: Ünnepi alkalmakra komponált Minden földek kezdetű zsoltárát énekelte az összkar, Thormanné Husznay Mária, a Cantate Nobis Énekegyüttes karnagyának vezényletével.

Ezek után kezdődött a kórusok önálló műsora. A részt vevő énekkarok a fellépésük sorrendjében:

Cantate Nobis Énekegyüttes, Jászberény – karnagy: *Thormanné Husznay Mária*

A rendező Cantate Nobis Énekegyüttes 8 éve működik, megalakulása óta közel 140 alkalommal léptek fel városi, megyei, országos rendezvényeken, fesztiválokon, de Németországban is jártak már. Erős kapcsolatokat ápolnak más énekkarokkal. Házigazdaként ők léptek színpadra elsőként. Műsorukban a kóruszene klasszikusai (Bárdos: Régi táncdal, tüzesen, mégis pontosan) és újabb művek is elhangoztak. Nagy derültséget okozott Günsberger Ákos-Varró Dániel: Három limerick című műve, melynek tételei előtt remek előadásban hallgathattuk meg a limericket, így teljes figyelmünket a zenei paródiák szellemes megoldására fordíthattuk.

Pilisszentiváni Vegyes Kórus – karnagy: *Neubrandt Ferenc, Sebestyén János*

A Pilisszentiváni Vegyes Kórus először vett részt a kórustalálkozón. A kórus 1973-ban alakult a Neubrandt házaspár szervezésében. Repertoárjukban magyar, német népdalok és feldolgozások, barokk-klasszikus-romantikus és mai szerzők művei, valamint egyházi kórusművek szerepelnek. Mostani műsoruk kiemelkedően szépen megszólaló darabja Johann Ritter von Herbeck: Pueri Concinite című műve volt. Szilágyi Gizella szóló éneke és Bartus Nándor zongorakísérete tették teljessé a gyönyörű művet.

Pedagógus Női Kar, Jászkisér – karnagy: *Gócza Lászlóné*

A jászkiséri Pedagógus Női Kar következett. A kórus 1998 szeptemberében alakult. A városukban tartott sok-sok hangversenyen kívül bejárták az ország számtalan városát, de nevezetesek külföldi útjaik is. 2009 januárjában a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Művészeti Díjat vehették át Szolnokon a Magyar Kultúra Napján. 2011-ben a Jászkisér Városért Díjat adományozták a kórusnak. Erre az alkalomra népszerű, könnyed műsort hoztak, mintegy a közönségnek kedveskedve.

Lehel Vezér Gimnázium Férfikara, Jászberény – karnagy: *Deméné Ilonka Gabriella*

A férfikar a 12. születésnapját ünnepli. Repertoárjukban igyekeznek olyan darabokból válogatni, amelyek nekik és róluk is szólnak. Kulturált, szép hangzást hallhattunk, különösen felemelő volt a nyitó népdalcsokor, melyet erdélyi dalokból válogattak. Az indító kiváló szóló mellett az egész csokor pontosan kidolgozott, egységes, erőteljes zene volt.

Városi Kórus, Nagykáta – karnagy: *Szokolits Zsoltné*

A Városi Kórus 15 éve alakult. Itthon és külföldön egyaránt számos sikeres szereplést tudhatnak már maguk mögött. Idén Nagykáta városa Pro Urbe díjjal tüntette ki a kórust eddigi munkásságáért. Változatos témájú darabokat énekeltek, a lírai és a vidámabb karakterekben is otthonosan mozognak.

Déryné Vegyeskar, Jászberény – karnagy: *Banka Sándorné*

2020-ban lesz 20 éves a Déryné Vegyeskar. Kétszer nyert hangverseny-, valamint arany minősítést többféle diplomával. Repertoárjukban a reneszánsztól a mai zenéig szerepelnek a kórusművek, de musical-, vagy operett részletet is énekelnek. Testvérkórusi kapcsolatuk van Marosszentgyörggyel, de Ausztriában, Görögországban és Olaszországban is. Éneklésük telt és szép színű, a műveket biztos zenei érzékkel adták elő. Praetorius: Szép vagy, muzsika és

Mendelssohn: Csalogány című művei igazán szépen szólaltak meg.

Erkel Ferenc Vegyeskar, Szécsény – karnagy: *Lévárdi Beáta*

A szécsényi Erkel Ferenc Vegyeskar tavaly ünnepelte fennállásának 45 éves évfordulóját. A kórus lelkes tagjai minden korosztályt képviselnek, kiemelkedő szerepet játszanak Szécsény város és környékének kulturális életében. A kórust 25 éve Lévárdi Beáta Artisjus-díjas karnagy vezeti. 2014-ben itt Jászberényben, az I. Regionális Kórustalálkozón kapták meg a Gálakórus minősítést. Több külföldi és nemzetközi kórusfesztiválon vettek már részt. Egységes, jól kidolgozott szólamok, remek tempók, színes karakterek jellemezték előadásukat.

Daróci Bárdos Tamás Vegyeskar, Hajdúböszörmény – karnagy: *Gáll Péter*

A hajdúböszörményi énekkar 1978-ban nőikarként alakult, de egy év múlva vegyes karként újult meg. Jelenlegi karnagyuk Gáll Péter, a Debreceni Kodály Kórus tenor szólamvezetője, 10 éve vezeti a kórust. Eddig háromszor, legutóbb 2018-ban szereztek Fesztiválkórus minősítést. Karai József, Daróci Bárdos Tamás és Mike Ádám is írtak kórusműveket az együttesnek. Az énekkar 5 évvel ezelőtt – 2014 májusában – vette fel Daróci Bárdos Tamás zeneszerző, karnagy nevét, aki 2019. augusztus 27-én, életének 88. évében hunyt el. Műsorukból kiemelkedett Mike Ádám számukra írt műve, a Szerelmünk ez a föld, melyet Gáll Péter szóló énekével adtak elő.

Martfű Városi Nőikar – karnagy: *Szabó Zsolt*

A 40 éve alakult kórus szintén először vett részt a kórustalálkozón, tagjai zömmel pedagógusok. Alapító karnagyuk, Bozorádi János 35 évig állt a kórus élén. Jelenlegi vezetőjük, Szabó Zsolt nagy igényességgel viszi tovább az elmúlt évek munkáját. Többször értek el Arany fokozatot és Fesztiválkórus minősítést. Erre az alkalomra egyházi műveket hoztak. Szép hangon, zeneileg nagyon igényesen oldják meg a művek előadását. Szép példát mutattak arra, hogy egységes, tömör hangzású szólamokkal olyan művek is megszólaltathatóak, amelyeket nagyobb létszámmal tudnánk elképzelni: Kodály 150. genfi zsoltárát erőteljesen, gyönyörű színekkel énekelték.

Palotásy János Vegyeskar, Jászberény – karnagy: *Ecsedi Péter*

A kórustalálkozón szereplő énekkarok közül „legidősebb" a Palotásy János Vegyeskar. 1862-ben alapította Palotásy János dalköltő jász polgárokból, férfi dalárdaként. 1940-től 2016-ig a Bakki-család tagjai vezették a kórust, id. és ifj. Bakki József, majd Bedőné Bakki Katalin. Kedves karnagyuk hirtelen elhunyta után Ecsedi Péter került a nagy múltú együttes élére. Innen is kívánok sikeres együttműködést, további jó munkát a változatos karaktereket bemutató kórusnak!

Grassalkovich Énekegyüttes, Hatvan – karnagy: *Molnár Tamás*

A 2003-ban amatőr énekesekből alakult együttes óriási repertoárral büszkélkedhet a zeneirodalom valamennyi korszakából. Számos hazai és külföldi kórustalálkozón, versenyen vettek már részt. 2014-ben Hangversenykórus minősítést szereztek. Igazán büszkék a 2011-ben kapott Heves megyei „Príma-díj" közönségdíjára és a 2013-ban elnyert „Heves megyéért" kitüntető díjra. A kórust megalakulása óta Molnár Tamás kántor-karnagy vezeti. Létszámukat tekintve inkább kamarakórus, de akként is szólalnak meg: a művek stabilitása, zenei igényessége igen magas színvonalú. Hajlékony, míves hangon énekelnek, a művek tempója, hangulata remek, élvezetes. Ez alkalommal Deák-Bárdos György: Borsodi bokréta tételei vastapsot kaptak a közönségtől.

Fandante Kamarakórus, Hódmezővásárhely – karnagy: *Melegh Tamás*

A Fandante Kamarakórus Hódmezővásárhelyen és a környékén élő tagokból álló amatőr acappella énekegyüttes. Bár a tagok többsége zeneiskolába vagy zenei általános iskolába járt, és korábban is énekelt kórusokban, egyikük sem képzett, hivatásos énekes. Az éneklés számukra igazi örömöt jelent, egyúttal pedig olyan közeget, amely eltérő hátterű, érdeklődésű és életstílusú embereket hoz össze hétről hétre. Rendkívül magas színvonalú munkát végeznek, műsoruk jól felépített és pontosan kidolgozott volt. Muzikálisan, igényesen, nagyon szép, természetes hangon énekelnek.

Szolnoki Kodály Kórus – karnagy: *Molnár Éva*

Az Ezüst Pelikán díjas, Megyei Príma díjas, 98 éves Szolnoki Kodály Kórus közhasznú kulturális egyesületként működik. A szolnoki köz- és kulturális élet meghatározó amatőr művészeti együttese, működésüket a lakosság és Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának elismerése övezi. Valódi profiként léptek színpadra, Kodály és Bárdos műveket énekeltek. Az Egyedem-begyedem, valamint a Menyecske is méltán kapott a közönségtől vastapsot.

Kodály-MÁV Vegyeskar, Szolnok – karnagy: *Juhászné Zsákai Katalin*

2017 februárja óta a szolnoki Kodály Kórus és a MÁV Férfikar vegyes karként közösen is dolgozik, így szélesítve repertoárjukat. A Szolnoki Szimfonikus Zenekar állandó közreműködő partnerei. 2017 októberében nagy sikerrel léptek fel az I. ISTRAMUSICA Nemzetközi Kórusversenyen. Szerepeltek a Szolnok Masterclass egyik 2017-es koncertjén, a Napszédítők Szolnoki Tánckoncerten, a Parti-túra Szimfonikus nyár 2018-as és 2019-es koncertjein. A kóruskoncertek záró számaiként elhangzott Verdi Cigánykórusa a Trubadúrból, (amelynél meg kell említenem a remek zongorakíséretet adó Fehér Dóra nevét), valamint a pazar Régi táncdal, Bárdos Lajos kedvelt (de nem könnyű) műve.

Az est zárása ismét összkari éneklés volt. Három kórus előadásában (Kodály-MÁV Vegyeskar, Daróci Bárdos Tamás Vegyeskar, Cantate Nobis Énekegyüttes) a nemrég elhunyt zeneszerző, Daróci Bárdos Tamás: Fürjecském című gyönyörű feldolgozását Juhászné Zsákai Katalin vezényelte. Záró szavakat Ember Csaba mondott, köszönetet mondva és dicsérve a szervezést és a fellépők munkáját egyaránt. A teltházas koncertek után az énekkarok a szomszédos gimnáziumba sétáltak át, ahol terített asztal fogadta őket. Itt volt alkalom a barátságok felújítására, de szakmai megbeszélésekre is, a karnagyok egymással és a két szakmai vendéggel is tanácskoztak. A szakmai meghívottak Ember Csaba a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnöke, a Magyar Kultúra Lovagja, karnagy, illetve dr. Kis Katalin az Eszterházy Károly Egyetem Énekzene Tanszékének főiskolai docense voltak.

A Kórustalálkozóról a Jászsági Térségi TV majd' félórás színes

műsorral számolt be. A műsorban megszólaló karnagyok kiemelték, hogy milyen jó alkalom ez a találkozó arra, hogy egymástól tanuljanak, egymást hallgatva feltöltődjenek, inspirálódjanak a további munkára. A találkozót évről évre magasabb szakmai színvonalúnak, illetve jobban szervezettnek tartják. Emellett a TV-ben a megszólaló művekből is több részletet meghallgathattunk. A fellépő kórusok örömmel készülnek a jó hangulatú eseményre. Ezért remélhetjük, hogy a jövő esztendőben is találkozhatunk a Regionális Kórustalálkozón. Ezúton is köszönet a jászberényi kórus karnagyának Thormanné Husznay Máriának, az egyesület elnökének Madarász Lajosnak, és minden kórustagnak, aki részt vett ebben a komoly szervező munkában a Cantate Nobis Énekegyüttes Egyesület tagjai közül!

Dr. Kis Katalin
Thormanné Husznay Mária közerműködésével

ZeneSzó 2019 - XXIX. évfolyam cikkjegyzék

Antal Gusztávné
Nemzetközi Bárdos kórustalálkozó Bárdos Lajos születésének 120. évfordulója alkalmából – Szécsény, 2019. május 18. 11/5

Antalné Zoboki Anna
Galyatető, 2019. július 7. 16-17/5

Boldizsár Zeyk Imre
Harminc éves a tordaszentlászlói Szent László napi kórustalálkozó 16-17-18/6

Bruckner Adrienne
Egy kis technika 137., 138., 139., 140., 141., 19/1, 19/2, 19/3, 19/4, 19/5, 142., 143., 144., 19/6, 19/7, 19/9,

Brückner Huba
A zene lánglelkű apostola – Daróci Bárdos Tamás emlékére 12-13/5
Harmóniák Szeged felől – Bárdos Lajos 120 3-4-5-6/9
Kettős évforduló – a szeretet hangján (Bárdos Lajos 120) 7-8/7

Bubnó Tamás, Kutnyánszky Csaba, Mezei János, Lánczky Edit, Kovács Gábor, Rozgonyi Éva, Heltai-Duffek Ildikó előadása a XV. Magyar Karvezető Konferencián 9-10-11-12-13-14-15/4

Cuskelly , James
Szőnyi Erzsébet életművét ismerte el a Nemzetközi Kodály Társaság 6/1

Czigány György
Tamás emlékére 6/6

Dohány Gabriella
Bicínium éneklési verseny Szegeden 9/5

Echhardt Mária
Magyar Örökség díjat kapott Mohayné Katanics Mária és a Szilágyi Erzsébet Nőikar 9/3

Enyedi Dezsőné – Bata Gáborné
45 éves az Öcsödi Hagyományőrző Népdalkör 16-17/9

Erdélyi Ágnes
Ahol valóság a mindennapos éneklés! 14-15-16-17/7

Fehér Anikó
A népzene megjelenése Bárdos Lajos elemző írásaiban 13-14-15/1
CD-ajánló: Áldj meg minket, Istenünk … 12-13/7
Beszélgetés Szabó Enikővel új lemeze kapcsán 15-16/3
„Jellemképző erő…" (A Kodály-módszert alkalmazó mintaiskolákról) 13-14/3
Ünnepi hangverseny a Mátyás-templomban – október 23. 3-4/8
Vajda János 70 éves 8-9/8

Gerenday Ágnes
Kórustalálkozó a 145 éve alakult Acélhang Férfikar tiszteletére 9-10/1
„Zeng az ének, száll a dal…" 15-16/4

Gerzanics Magdolna
Búcsú Horváthné Bakos Ilonától, a Vass Lajos Népzenei Szövetség elnökhelyettesétől 18-19/5
„Cantare necesse est!" – Énekelni szükséges! 15-16/2

Harsányi József Imre
100 éves a kőbányai Szent László templom kórusa 6-7/9

Heltai-Duffek Ildikó, Kovács Gábor, Lánczky Edit, Mezei János, Bubnó Tamás, Kutnyánszky Csaba, Rozgonyi Éva, előadása a XV. Magyar Karvezető Konferencián 9-10-11-12-13-14-15/4

Hraschek Katalin
A szeretet hullámain 5-6/3
Ajka és Magyarpolány vendégei voltunk 12-13-14/9
Kodály Zoltán VIII. Magyar Kórusverseny – egy zsűritag szemszögéből 10-11/3
Köszönet Márkusné Natter-Nád Klára asszonynak 7/7
Köszöntő Soltészné Lédeczi Judit születésnapja alkalmából 3-4/6
Ünnepi hangverseny Kecskeméten, a Magyar Kórusok Napján (2018. dec. 16.) 11-12/3

Jánosné Petruska Magdolna
Így ünnepelte Tokaj Város Vegyeskara 30. születésnapját 9-10/6

Jeney Erzsébet
A Solymári Hagyományőrző Asszonykórus 45. jubileuma 13-14-15/8

Józsa Mónika
Felvidéki kórusmozaik 11-12-13-14/6

Kassai István
Gyászhangok Bónis Ferenc halálára 19/10

Katona Tibor
A győri Pedagógus Énekkar 9/9

Katonáné Gergely Tünde
III. Szomszédolás (nemzetközi folklór fesztivál és kiállítás) 12-13/8

Kerekesné Pytel Anna
XI. Fehérvári Ének 10-11/8

Kertész Attila
Ünnepi Kodály-hangverseny Szekszárdon 10/2
Bartók Komáromban 4-5/3
Énekesek örömünnepe Keszthelyen – VI. Dalünnep 10-11/7

Kis Katalin
Regionális kórusfesztivál Egerben 18/1
Regionális kórusfesztivál Egerben 13-14/7

Kollár Éva
köszöntője – Szőnyi Erzsébet 95 5/4
Búcsúzunk Daróci Bárdos Tamás zeneszerzőtől 4/6

Kovács Attila
A Pécsi Kamarakórus 60 éves jubileumi koncertje Tillai Aurél új miséjének bemutatójával 7-8/4

Kovács Mária
„Életet az énekbe!" 7/6
ZeneSzó 2019 cikkjegyzék – XXVIII. évfolyam 18/2

Kovács Gábor, Lánczky Edit, Mezei János, Bubnó Tamás, Kutnyánszky Csaba, Rozgonyi Éva, Heltai-Duffek Ildikó előadása a XV. Magyar Karvezető Konferencián 9-10-11-12-13-14-15/4

Köteles György
A makrancos királylány Veszprémben 6-7/4
Csodát mesélek 8-9/7
Életmű négy felvonásban – Márkusné Natter-Nád Klára születésnapjára 3/5
Isten ölelése 10/5

Márkusné Natter-Nád Klára pályafutása 12-13-14/2
Párhuzamok és ellenpontok 6-7/3
Sajtó és iskola, hivatás és küldetés – Születésnapi beszélgetés Dr. Márkusné Natter-Nád Klárával 3-17/10
Ünnepi hangverseny a Zeneakadémián 3-4/7

Kutnyánszky Csaba
A 2019. évi karvezető verseny eredményei 17-18/4
Elhunyt Szőnyi Erzsébet 2/10
Kutnyánszky Csaba, Bubnó Tamás, Mezei János, Lánczky Edit, Kovács Gábor, Rozgonyi Éva, Heltai-Duffek Ildikó
előadása a XV. Magyar Karvezető Konferencián 9-10-11-12-13-14-15/4

Lánczky Edit, Mezei János, Bubnó Tamás, Kutnyánszky Csaba, Kovács Gábor, Rozgonyi Éva, Heltai-Duffek Ildikó
előadása a XV. Magyar Karvezető Konferencián 9-10-11-12-13-14-15/4

Lengyel Erzsébet
Éneklő Ifjúság Jász-Nagykun-Szolnok megyében 4/5

Márkusné Natter-Nád Klára
A 35 esztendős Solymári Szokolay Bálint Nőikar ünnepi hangversenye 11-12-13/1
A 95 esztendős Szőnyi Erzsébet köszöntése 3-4-5/4
Lajtha László megemlékezés 7-8/6
Negyven éves a Magyar Kodály Társaság – könyvbemutató 2016. december 16. 3-4/1
Nyíregyházi látogatás 6-7-8/8

Mészáros Lászlóné
Daróci Bárdos Tamás búcsúztatása 5-6/6

Mindszenty Zsuzsánna
Kicsinyek Kórusainak XV. Országos Fesztiválja Vikár Béla emlékére 18-19/4

Mohay Péter
Katanics Mária életútja 18-19/8

Mezei János, Bubnó Tamás, Kutnyánszky Csaba, Lánczky Edit, Kovács Gábor, Rozgonyi Éva, ***Heltai-Duffek Ildikó***
előadása a XV. Magyar Karvezető Konferencián 9-10-11-12-13-14-15/4

Nagy-Hintós Diana
Kincses Kolozsvár (Terényi Edét köszöntötte a Debreceni Kölcsey Kórus 18/3

Nagy Károly
30 éves jubileumát ünnepelte a Laurum Blockflöte Együttes 10-11/9

Nagy-Miskó Ildikó
Komáromi magyar óvodások hangversenye 7/5

Naszlady Judit
Ünnepi hálaadó hangversenyt tartott a Gárdonyi Kórus 18-19/6

Oláh Gábor
Egy templomi énekkar születésnapi koncertje 8/9

Pálinkás Edit
A 20 éves Aurin Leánykar jubileumi koncertje Kecskeméten 16-17/8

Papageno
Prágában nyert arany minősítést a Marczibányi téri Kodály Iskola Leánykara 17/4

Pribay Borbála
A Magyar Kórusok Napja 18-19/9

Rónaszékiné Keresztes Monika miniszteri biztos ünnepi beszéde a Mátyás-templomban október 23-án 4-5/8

Sándor Boglárka
Egy díszpolgár emlékére 18/8

Sapszon Ferenc
Ünnepi beszéd Bárdos Lajos születésének 120. évfordulóján 5-6/7

Sárközyné Pomázi Ágnes
„Dallam" Regionális Kórustalálkozó 6/5
Éneklő Ifjúság minősítő hangverseny – Tatabánya 5/5
„Tiszán innen, Dunán túl" – országos népdaléneklési verseny Komárom-Esztergom megyei döntője 14/3

Somogyvári Ákos
Harmónium- és emléktábla-szentelés a galyai Kodály Kápolnában 17-18/5
Hetven éves a Győri Pedagógus énekkar

- sz -
Elhunyt Kocsár Miklós Kossuth-díjas zeneszerző 10/5
Isten éltesse Berkesi Sándor Kossuth-díjas karnagyot! 3/5

Szabó Soma
Ordasi Péter: Csodafiú-szarvas (Könyvajánló) 14/5

Szalay Olga
Emlékbeszéd Kodály sírjánál 2019. március 6-án 16-17/2

Szalay Zita
120 éves az Albertirsai Dalkör 10-11/6

Szarka Andrea
Leopold Mozart 300 – Bárdos Lajos 120 (Évfordulók kórusmuzsikája) 15/5

Szlovák Andrea
A Veresegyházi Cantemus Kórus Erdélyben 15-16/6

Tányér József
A Törő Gábor Népdalkör Püspökladányban 17-18/9

Thormanné Husznay Mária
V. Regionális Kórustalálkozó Jászberényben „In memoriam Brahms, Schubert, Erkel" 7-8/1

Tóth Anna
Versből épített katedrálisok (Az MMA Ady Emlékestje) 8/3

Tóthpál József
Magyar Kórusok Napja –Pécs, 2019. december 15. 18/10

Varga Evelin
Csókán rendezték meg a Magyarországon életre hívott KÓTA Népzenei Stafétaátadó ünnepséget 15/9
Kis István népdalkör 45 éves jubileumi Ünnepsége 16/9

Vargóczky Judit
A Sapszon Ferenc Kórus Katalóniában 14-15/6

Vikárius László
Megemlékezés Bartók Béla sírjánál 3-4/3

Zemlényi Katica
Aggtelek-Felvidék-Erdély-Lublin – Vox Mirabilis koncertek 18/7

***

Cikkíró megnevezése nélkül megjelent írások
Évfordulók, születésnapok és helyreigazítás 19/7

2018. évi KÓTA-díjak 3-4-5-6-7-8-9/2
A 40 éves Magyar Kodály Társaság ünnepi programja 2018. december 16-án 5/6

A VI. Dalünnepen minősítést kért kórusok eredményei 11/7

Csoportos és egyéni énekhangképzési ismeretek Bruckner Adrienne „Énekelni jó(l)!" c. könyve alapján 19/1, 19/2, 19/3

Fiatal Karvezetők Versenye Lantos Rezső emlékére (2019. április 7.) 16/1
Felhívás a Fiatal Tanárjelölt Karvezetők II. Országos Versenyére – Szeged (2019. febr. 23-24.) 17/1

Felhívás: A Magyar Kórusok Napja – 2019 2/6

Felhívás: A Magyar Kórusok Napja – 2019 2/7

Kis Emberek Dalai 8/5

Kitüntetések 2019. március 15. alkalmából 2/2

Kitüntetések 2019. augusztus 20-án 2/5

Kitüntetések, versenyeredmény,születésnapok, évfordulók 18/10

Könyvajánló: Katanics – Varázstekintet 13/5

Magyar Kórusok Napja 2018 11/2

Országos karvezető konferencia – Debrecen, 2019. február 9. 2/1

Kovács Mária